

Delårsrapport aug 2022

Grundskolenämnden
2022

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Väsentlig styrinformation till kommunledningen	5
2.1	Verksamhetens utveckling	5
2.1.1	Mått/nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling.....	5
2.1.2	Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling	7
2.2	Kommunfullmäktiges budgetmål	8
2.2.1	Organisationsmål	9
2.2.2	Övergripande verksamhetsmål.....	11
2.2.3	Nämnds specifika mål.....	13
2.2.4	Verksamhetsnära mål	18
3	Övrig uppföljning till kommunledningen	27
3.1	Utveckling inom personalområdet.....	27
3.1.1	Mått/nyckeltal som beskriver utvecklingen ur ett HR- perspektiv.....	27
3.1.2	Analys av situationen inom HR-området.....	28
3.1.3	Långsiktig kompetensförsörjning	29
3.2	Ekonomisk uppföljning	31
3.2.1	Resultatredovisning i sammandrag	31
3.2.2	Utfall till och med perioden	32
3.2.3	Prognos.....	32
3.2.4	Kostnader hänförliga till konsekvenser av kriget i Ukraina	33
3.2.5	Ekonomisk utveckling 2023 och framåt	33
3.2.6	Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder	34
3.3	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	34
3.3.1	Anmälningar enligt Lex Maria och Lex Sarah	34
3.3.2	Plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor	34
3.3.3	Plan för arbetet med finskt förvaltningsområde.....	35
3.3.4	Uppföljning avtalssamverkan.....	35
4	Styrinformation till nämnden	37
4.1	Systematiskt kvalitetsarbete	37
4.1.1	Skolornas systematiska kvalitetsarbete	37

4.1.2	Kvalitetsledningssystem enligt LSS	38
4.1.3	Ledningssystem för HSL och HSL Skolfam	38
4.2	Ekonomi i balans	39
4.2.1	Statsbidrag och kompletteringsbudget	40
4.3	Rapportering av pågående uppdrag samt viktiga händelser	42
4.3.1	Förändringsprojekt	43
4.4	Lokalförsörjning och kapacitet.....	45
4.5	Krisberedskap.....	47
4.6	Intern styrning och kontroll.....	47
4.6.1	Uppföljning av intern kontrollplan 2022.....	48
4.6.2	Uppföljning av åtgärder i nämndens samlade riskbild 2022.....	48
4.6.3	Uppföljning av tidigare avvikelser	49
5	Redovisning av nämndens uppdrag.....	50
5.1	Redovisning av uppdrag från KS/KF i och utanför budget (KF/KS kolumn)	50
5.1.1	Budgetuppdrag från KF:s budget 2022.....	50
5.1.2	Budgetuppdrag från KF:s budget 2021.....	53
5.1.3	Budgetuppdrag från KF:s budget 2020.....	54
5.1.4	Uppdrag till nämnd/styrelse som tilldelats utanför budgetbeslut	56
5.2	Uppdrag från grundskolenämnden.....	59

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 2 Lex Maria anmälningar för kvartal 2

Bilaga 2: Bilaga 3 Ledningssystem för grundskolenämndens verksamhet som rör korttidstillsyn enligt LSS

Bilaga 3: Bilaga 4 Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom elevhälsan

Bilaga 4: Bilaga 5 Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom Skolfam

Bilaga 5: Bilaga 6 Uppföljning Intern kontrollplan 2022

Bilaga 6: Bilaga 7 Rapport från utvärderingen av organisationsförändring förskola och grundskola

Bilaga 7: Bilaga 8 Resultat och prognos aug per skolområde

1 Sammanfattning

Under den period som passerat sedan pandemin klingat av har verksamheten i mångt och mycket återgått till det normala. Pandemiperioden har medfört nya lärdomar, till exempel om digitala arbetssätt men har också medfört att många yrkesgrupper slitit under perioder av hög sjukfrånvaro. Förvaltningen följer därför noga utvecklingen av sjukfrånvaro. Under andra kvartalet har korttidssjukfrånvaron minskat kraftigt. Den längre sjukfrånvaron har minskat något och ligger idag strax under de siffror förvaltningen hade innan pandemin.

Kunskapsresultaten vårterminen 2022 ses som stabila med, på övergripande nivå, försiktigt positiv utveckling i förhållande till föregående år. Förvaltningen behöver fortsätta att arbeta med att skapa goda förutsättningar för rektorer och chefer att tillsammans med alla kompetenta medarbetare utveckla sin verksamhet för att alla elever ska kunna lyckas i skolan. En avgörande faktor för att elever ska kunna nå sin fulla potential i skolan är en undervisning av hög kvalitet, där behöriga lärare är den främsta garanten. Många skolor har hög grad av behörighet men variationen i staden är stor. Andelen legitimerade lärare i grundskola och grundsärskola ökar något på ett övergripande plan. Förvaltningen bedömer att det fortsatt finns stora utmaningar att finna rätt kompetens vilket kan påverka grunduppdragets kvalitet framåt på kort och lång sikt. De demografiska utmaningarna som välfärdssektorn är på väg in i kommer att göra det nödvändigt att finna nya arbetssätt som utmanar traditionell organisering av skola.

Fyra år har gått sedan grundskoleförvaltningen bildades. Nyligen presenterades den utvärdering av omorganisationen som en extern utvärderare utfört på uppdrag av kommunstyrelsen. Utvärderingen ger nämnd och förvaltning viktiga lärdomar att ta tillvara i det fortsatta arbetet för att genom nämndens förstärkningsområden lyckas med de nationella målen.

Förvaltningen lämnar en prognos på 10 Mnkr för helår 2022. Prognosen bygger på att förvaltningen kompenseras för investeringsrelaterade driftskostnader som under perioden uppgår till 32,5 Mnkr. Mycket talar för att kommande år kommer att innebära ekonomiska utmaningar med tanke på det omvärldsläge som råder. För grundskoleförvaltningen gäller det att redan nu agera för att möta dessa utmaningar. Förvaltningen behöver komma ner till budgeterad nivå av årsarbetare för att ge skolorna rätt förutsättningar inför kommande budgetår.

2 Väsentlig styrinformation till kommunledningen

2.1 Verksamhetens utveckling

Här beskrivs verksamhetens utveckling i förhållande till nämndens planering samt väsentliga avvikelser. Redovisningen begränsas till avvikelser som är av vikt ur ett kommunledningsperspektiv.

2.1.1 Mått/nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall perioden 2022	Prognos helår 2022
Antal elever i kommunal grundskola Göteborg	47 642	47 857	48 270	48 079
Antal elever i kommunal grundsärskola Göteborg	674	749	835	832
Antal elever i kommunalt fritidshem	19 616	19 323	21 200	20 308
Antal elever fristående grundskola Göteborg samt annan kommun	13 631	13 786	13 058	13 471
Antal elever fristående grundsärskola Göteborg samt annan kommun	28	34	30	31
Antal elever fritidshem, fristående verksamhet samt annan kommun	3 389	3 474	3 776	3 672
Antal deltagare i kulturskolan	7 865	7 481	7 681	7 461
Antal unika sökande som idag inte deltar i kulturskolans verksamhet			3 515	3 679
Antal månadsavlönade medarbetare*	7937	9771	9058	

* antal anställda i augusti är alltid mycket lägre då färre är anställda hel månad vid skolstart. För detta nyckeltal finns ingen prognos.

Volym-, intäkts- och kostnadsutveckling

Mått	Utfall perioden jämfört med samma period föregående år	Prognos helår jämfört med helår föregående år
Nettokostnadsutveckling	0,9%	3,5%
Elever i kommunal grundskola Göteborg	+0,7%	+0,5%
Elever i kommunal grundsärskola Göteborg	+9,9%	+11,1%
Elever i kommunalt fritidshem	+3,0%	+5,1%
Elever fristående grundskola Göteborg samt annan kommun	-3,5%	-2,3%
Elever fristående grundsärskola Göteborg samt annan kommun	-6,2%	-8,8%
Elever fritidshem, fristående verksamhet samt annan kommun	+7,7%	+5,7%

Nettokostnadsutvecklingen för perioden är 0,9 procent vilket motsvarar cirka 46 Mnkr. Nettokostnadsutvecklingen dämpas av temporär ersättning för sjuklöner med anledning av covid-19, statsbidrag för lärares arbetsmiljö samt låga övriga kostnader för perioden så som inköp av läromedel. Detta på grund av läromedelssatsningen som gjordes 2021. Utan dessa engångseffekter hade nettokostnadsutvecklingen för perioden varit 3 procent vilket motsvarar ca 163 Mnkr. Prognosen för helåret motsvarar en nettokostnadsökning på 3,5 procent. Anledningen till att nettokostnaden ökar andra halvåret är att skolområdenas totala bemanning ökat och att de inte erhåller samma nivå av bidrag som första halvåret.

Att uppmärksamma i verksamhetens utveckling är den stora expansionen inom grundskolan vilket grundskolenämnden rapporterat om även tidigare. Att antalet elever i grundsärskolan ökar syns också på det nationella planet. Skolverket konstaterar i sin årliga sammanställning att andelen elever som är mottagna i grundsärskola under de senaste tio åren har varit cirka 1 procent i relation till alla eleverna i den obligatoriska skolan (exklusive förskoleklass). Läsåret 2021/2022 hade andelen ökat till 1,3 procent. Det kan finnas olika skäl till ökningen av andelen elever i grundsärskola. En tendens är att fler individer får möjlighet att utredas och får fastställda diagnoser och därmed kan bli aktuella för mottagande i grundsärskolan. Möjligen skulle ökad kunskap, minskade mörkertal och tillgång till utredningar kunna leda till att även antalet fastställda intellektuella funktionsnedsättningar ökar, vilket i sin tur kan leda till högre antal inskrivna i grundsärskolan, vilket dock är svårt att hitta vederlagda belägg för. Inom grundskoleförvaltningens verksamhet prognostiseras en fortsatt ökning under de kommande åren vilket kommer att innebära stora utmaningar när det gäller kompetens- och lokalförsörjning.

Antal elever i kommunala fritidshem minskade något under pandemins första år men har därefter ökat vilket också märks för elever i fritidshem hos fristående huvudmän. Nämndens ambition och arbete för att möjliggöra för fler elever att gå i fritidshem kan också vara en bidragande orsak.

Ett visst elevflöde kan ses från fristående skolor till kommunala skolor där ett betydande antal (164) elever från Föreningen Framstegsskolans tre skolenheter (Römossekolorna) ansökt och erbjudits plats vid kommunala grundskolor. Mer information om det finns i avsnitt 2.1.2.

Antal elever i förvaltningens särskilda undervisningsgrupper nivå 2 uppgår till 377 och för nivå 4 är antalet 69 elever. Omfattningen är ungefär den samma som föregående år. När det gäller särskilda undervisningsgrupper nivå 1 som organiseras inom respektive rektors egna organisation förs ingen samlad statistik över elevantal på grund av att elevgruppen varierar under läsåret.

2.1.2 Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling

Förhinder att betala ut bidrag till fristående huvudman
<i>Orsak till att avvikelsen uppstått</i>
<p>Sedan april 2021 har Föreningen Framstegsskolan som driver tre skolenheter saknat ett bankgiro kopplat till sitt organisationsnummer. Grundskoleförvaltningen bedömde att det förelåg hinder för utbetalning av skolans bidrag och ansökte om deponering av bidragen hos Länsstyrelsen.</p> <p>Skolinspektionen beslutade den 27 oktober 2021 att återkalla Föreningen Framstegsskolans tillstånd att bedriva skolverksamhet. Beslutet baserades i huvudsak på bedömningen att fyra av de fem styrelseledamöterna i föreningen var olämpliga att fortsatt bedriva skolverksamhet. Förvaltningsrätten beslutade dock i slutet av januari 2022 om att huvudmannen fortsatt har tillstånd att bedriva utbildning. Skolinspektionen överklagade den 15 februari 2022 det beslutet till kammarrätten. Beslut från kammarrätten har inte ännu kommit.</p> <p>I november 2021 informerade Föreningen Framstegsskolan att de numera hade ett bankgiro kopplat till sitt organisationsnummer. Grundskolenämnden beslutade den 22 november om utbetalning av november månads bidrag till det av föreningen angivna bankgirot och därefter om att återkalla överklaganden i domstol avseende deponerade bidrag för maj-september 2021, att återkalla ansökan om deponering hos länsstyrelsen avseende oktober 2021 samt att dessa bidrag skulle betalas ut, vilket sedan verkställdes av grundskoleförvaltningen. Den 20 januari 2022 informerade föreningens ombud förvaltningen om att den bank som föreningens senast angivna bankgiro var kopplat till hade sagt upp kundrelationen med föreningen. Således var bankgirot inte längre i funktion. Bidrag för januari-juli har därför deponerats hos Länsstyrelsen.</p> <p>Föreningen anvisade i maj 2022 grundskolenämnden att betala ut bidrag till Föreningens skattekonto. Nämnden beslutade vid sammanträde den 16 juni att hemställa beslut om utbetalning av bidrag till fristående huvudman som saknar bankgiro eller bankkonto med knutet till huvudmannens organisationsnummer till kommunfullmäktige.</p> <p>Föreningen genomgår för närvarande företagsrekonstruktion varför den av tingsrätten utsedda rekonstruktören den 26 juli 2022 anvisade nämndens utbetalning av bidrag till ett av rekonstruktörens uppsatt administrationskonto. Grundskoleförvaltningens bedömning är att utbetalning av augusti månads och kommande månaders bidrag kan betalas ut till detta konto. Den 30 augusti 2022 återremitterade Grundskolenämnden ärendet för vidare utredning. Som följd av det har förvaltningen ansökt om deponering av augusti månads bidrag.</p>
<i>Konsekvenser för de verksamheten är till för</i>
Den uppkomna situationen har sannolikt medfört oro för elever och vårdnadshavare.
<i>Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer</i>
Inför och i början av höstterminens start 2022 har grundskoleförvaltningen tagit emot ett stort antal, 164 elever, från föreningens tre skolor. Vid de skolor som nu tar emot många nya elever kan ökad arbetsbelastning vara en konsekvens. Förberedelse och mottagande av nya elever och övrig hantering av ärendet har inneburit ökad belastning för förvaltningens stödfunktioner.

Ekonomiska konsekvenser

De deponerade bidragen för januari till augusti uppgår till cirka 36,5 Mkr. Det finns risk att krav på skadestånd riktas mot grundskolenämnden vilket kan medföra kännbara ekonomiska konsekvenser.

Föreningen har väckt talan mot Göteborgs stad för dröjsmålsränta avseende bidraget för juli 2021. Tingsrätten meddelande den 6 april sin dom som innebär att föreningens yrkande ogillas. Målet prövas nu i hovrätten.

Därtill har Föreningen den 20 juni och 6 juli 2022 ansökt om stämning mot Göteborgs Stad, Grundskolenämnden. I stämningsansökan har föreningen yrkat att staden ska betala ett kapitalbelopp på 9 679 267 kr avseende skolbidrag för Römosseskolorna för maj och juni 2022, det vill säga motsvarande det belopp som nämnden har deponerat hos länsstyrelsen avseende bidrag för maj och juni 2022. En central fråga är om deponering av bidrag kan ses som en faktisk betalning. Nämnden bestrider i svaromål kravet på betalning. Förvaltningen bedömer att målet i tingsrätten kan få ekonomiska konsekvenser i form av rättegångskostnader om nämnden förlorar målet.

Vidtagna åtgärder

Grundskoleförvaltningen aktiverar vid behov arbetsgrupper för att hantera olika aspekter av detta ärende. Grundskoleförvaltningen har och kommer fortsatt ha beredskap för placering av skolornas elever om behovet skulle uppstå. Förvaltningen har i bokslutet för 2021 bokat upp en bokslutspost för att möta eventuella ekonomiska konsekvenser. Grundskolenämnden får löpande information om ärendet.

2.2 Kommunfullmäktiges budgetmål

Göteborgs Stads budget innehåller olika typer av mål; organisationsmål, övergripande verksamhetsmål och nämndspecifika mål med tillhörande indikatorer. Grundskolenämnden omhändertar flera av kommunfullmäktiges mål för nämnden genom att arbeta för att etablera de tre förstärkningsområdena med tillhörande strategier och aktiviteter. Förstärkningsområdena är:

- Ökad kvalitet i undervisningen för att öka elevers kunskapsresultat
- Tydligare ansvar, styrning och ledning för att öka elevers kunskapsresultat
- Ökad likvärdighet inom och mellan skolor för att kompensera för elevers olika förutsättningar

Nedan presenteras en helhetsbedömning utifrån måluppfyllelse av de mål som fullmäktige riktat till grundskolenämnden. Därefter beskrivs utveckling och övergripande måluppfyllelse inom grundskolenämndens tre förstärkningsområden. Flera av indikatorerna har bäring på analysen av flera mål, likaså är de åtgärder som väntas ge högre måluppfyllelse de samma för flera av målen och handlar för det mesta om att fortsätta det långsiktiga arbetet med de strategier som nämnden fastställt i verksamhetsplan 2022.

Grundskolenämnden har i verksamhetsplan 2022 inte angett målvärden för indikatorer kopplade till målen från kommunfullmäktige eller de tre förstärkningsområdena.

2.2.1 Organisationsmål

2.2.1.1 Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheten

Grundskolenämnden har sedan start arbetat aktivt för en budget i balans och för att resurser ska nyttjas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Det har bland annat handlat om att ge enskilda enheter rätt stöd, att ta fram långsiktiga interna regler och riktlinjer samt skapa en organisation som är hållbar. År 2019 var nämndens första verksamma kalenderår. Vid årsskiftet 2019/2020 hade utbildningsområdena ett sammanlagt underskott på 154 Mnkr. Nämnden genomförde under 2019 och 2020 stora insatser för att stödja skolorna i att få en ekonomi i balans. Bland annat genom att arbeta fram åtgärdsplaner och stödja skolorna i omställningsarbete. Likväl genomfördes riktade insatser till 32 skolor som stod för den största delen av underskottet. För att främja långsiktig planering i verksamheten beslutade nämnden inför 2020 att tillämpa över- och underskottsregler som möjliggör att skolenheter kan föra med sig över- och underskott mellan år. Syftet med reglerna var att ge verksamheten bättre förutsättningar att hantera förändringar i verksamheten mellan åren och samtidigt ställa krav på att enbart tilldelade resurser förbrukas över tid.

Under 2020 tog nämnden fram en handlingsplan för god ekonomisk hushållning på kort, mellan och lång sikt. Vid årsskiftet 2020/2021 hade samtliga utbildningsområden ett resultat som var bättre än budget. Under 2021 har ett stort förändringsarbete genomförts i och med omorganisationen av stödavdelningarna och utbildningsområdena.

2021 kom måltid, lokalvård och vaktmästeri samt kulturskolan till grundskoleförvaltningen. Övertagandet av verksamhetsområdena väntas ge både kvalitets- och effektivitetsvinster. I de nya utbildningsområdena är skolenheterna färre och större samt organiserade i så kallade skolområden. Syftet med den nya organiseringen är att skapa större och mer bärkraftiga enheter som får bättre planeringsförutsättningar, utifrån ett effektivt användande av personella såväl som ekonomiska resurser.

2.2.1.2 Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet

Effektivitetstal kommunal grundskola

Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet				
Indikator - Effektivitetstal kommunal grundskola				
	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Mål 2022
Utfall/mål för staden	214	228	228	210

Denna indikator är ett sammanvägt resultat som baseras på andel elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven, andel behöriga till yrkesprogram och genomsnittligt meritvärde samt avvikelser från det modellberäknade värdet för dessa tre nyckeltal. Indikatorn avser resultat för elever i kommunala skolor belägna i kommunen. Det redovisade resultatet är kommunens placering i ranking bland landets 290 kommuner. Göteborgs blygsamma placering i denna ranking förklaras av att resultaten i årskurs nio är svaga i förhållande till elevunderlagets

socioekonomiska förutsättningar. Det aktuella värdet för Göteborg är relativt andra kommuner, det innebär att Göteborgs ranking kan påverkas av att andra kommuner förbättrar eller försämrar sina resultat. Med tanke på att vårens betygsresultat i årskurs 9, behörighet till gymnasiet och det genomsnittliga meritvärdet är snarlikt föregående år bedöms prognosen för 2022 ligga i nivå med föregående års ranking, men är som nämnt beroende av andra kommuners resultat.

Grundskolenämnden arbetar genom de tre förstärkningsområdena för att undervisningens kvalitet och därmed elevers resultat ska öka vilket skulle bidra till ett bättre utfall gällande indikatorn.

Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till staden totala personalstyrka

Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet				
Indikator - Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till staden totala personalstyrka				
	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Mål 2022
Utfall/mål för staden	71	71		73
Utfall/Prognos/mål för nämnden	90	78,9	79,5	

Förvaltningen förväntar sig inga större förändringar på nyckeltalet för 2022 jämfört med 2021. Minskningen från 2020 till 2021 beror på övertagandet av måltid, lokalvård och vaktmästeri som inte bedöms arbeta i direktkontakt med invånare enligt gällande definition.

Nämnden har sedan start 2018 prioriterat en högre uppskrivning av elevpeng än det generella kommunbidraget vilket är en satsning på personalgrupper i direktkontakt med elever. Då verksamheten ökat antalet anställda under året med mer personal och framförallt inom grupperna lärare och elevassistenter förväntas en viss ökning ske av andelen personal i direktkontakt med invånare.

Nämnden har i verksamhetsplan 2022 inte fastställt något målvärde för denna indikator men rimligt är att andel personal i direktkontakt med invånare för grundskolenämnden bör vara högre än i staden som helhet med tanke på nämndens kärnuppdrag.

2.2.1.3 Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen

Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor				
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen				
	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Mål 2022
Utfall/mål för staden	79	78		81
Utfall/mål för nämnden	79	77		

Förvaltningens resultat har minskat med två enheter på HME jämfört med tidigare år och redovisar en enhet under stadens utfall. Påverkansfaktorer som identifierats

är arbetsbelastning, motivation och faktorer kopplade till ledarskap. Förra årets organisationsförändringar på skolenhetsnivå och arbetssituationen under pandemin kan vara förklarande faktorer. Förvaltningen arbetar bland annat med ledningsgruppsutveckling och bemanningsplanering för att stärka resultatet framåt.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt

Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor					
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt					
	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall jan-jul 2022	Prognos 2022	Mål 2022
Utfall/mål för staden	9,6	8,6			8,1
Utfall/prognos/mål för nämnden	9,1	8,1	7,9	8,1	

Den totala sjukfrånvaron minskade 2021 med en procentenhet jämfört med 2020. Under 2022 har det varit en period med större avvikelse av korttidsfrånvaron vilket utvecklas mer under avsnitt 3.1.1.

Förvaltningens målsättning är att sjukfrånvaron ska minska. Mycket hög frånvaro under början av året medför en risk att resultatet inte följer målsättningen. Den längre sjukfrånvaron visar en nedåtgående trend från 2020 och var för 2021 på samma nivå som 2019.

Förvaltningen fortsätter att arbeta systematiskt utifrån stadens regler för arbetsanpassning och rehabilitering med att sänka sjukfrånvaron. Förvaltningen förväntas ha lägre sjukfrånvaro än staden i stort mot bakgrund av tidigare sjukfrånvaronivåer och utbildningsnivån generellt hos medarbetarna.

2.2.2 Övergripande verksamhetsmål

2.2.2.1 Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

Skolan har enligt skollagen ett kompensatoriskt uppdrag. Det innebär att skolan ska vara likvärdig för alla. Skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Att arbeta för goda och jämlika uppväxtvillkor ingår därmed också i skolväsendets nationella uppdrag.

Den resursfördelningsmodell som nämnden antog 2018 är basen för att bidra till mer likvärdig utbildning i Göteborg. Modellen syftar till att ge tydliga planeringsförutsättningar för såväl kommunala som fristående skolor och att rikta resurser där de behövs som bäst. Den nya skolenhetsorganisationen som implementerades under förra läsåret syftar till att ge rektorer bättre förutsättningar

att leda för en mer likvärdig skola. Inre organisation och arbetssätt håller fortfarande på att formeras utifrån de förutsättningar som indelning i skolområden ger.

Som syns i tabellen på nästa sida har värden för flera av indikatorerna utifrån hemkommunsperspektivet för 2022 ännu inte presenterats av Skolverket och SCB. De indikatorer som avser hemkommunsperspektivet, det vill säga de som berör alla Göteborgs elever kommer att följas upp av nämnden i samband med årsrapport, men används inte för att analysera och utveckla den verksamhet som nämnden är huvudman för. Således har nämnden inte antagit egna målvärden för indikatorerna. Indikatorerna som hämtas från elevenkäten avser elever i kommunala skolor.

Det finns alltså skillnader i förutsättningar mellan skolor i olika delar av staden. Generellt har skolor med högt socioekonomiskt index lägre andel behöriga lärare. Andelen behöriga lärare i fritidshem har ökat betydligt gällande skolor med högt socioekonomiskt index. Dock är den numerära ökningen inte lika dramatisk varför siffran ska tolkas med försiktighet.

Om man ser till elevers kunskapsresultat finns inga större förändringar i resultat på huvudmannanivå under perioden 2018-2022. Det är fortsatt stora skillnader i kunskapsresultaten inom staden. I den utvärdering av centraliseringen till en grundskolenämnd 2018 som nyligen lämnats över till kommunstyrelsen presenterar utredaren dock tendenser som kan indikera en mer jämlig spridning av kunskapsresultat. Kunskaper i svenska och matematik i årskurs 3 har ökat med från 55 procent till 65 procent i gruppen skolor med högt socioekonomiskt index, men samtidigt minskat med någon procentenhet i övriga grupper. I skolor med högt index ökade andelen elever i årskurs 9 med kunskaper i alla ämnen från 40 procent till 47 procent, andelen behöriga till gymnasiets yrkesprogram från 52 procent till 60 procent. Det genomsnittliga meritvärdet ökade något i alla grupper men mest för elever i högindexskolor, från 175 till 189. (Lindgren 2022, s 74, se Bilaga 7) Tendensen förstärks inte omedelbart av 2022 års resultat men dessa behöver analyseras närmare vilket görs i Kvalitetsrapporten som färdigställs under hösten 2022.

Att konstatera att resursfördelningsmodellen ger utslag eller att nämndens övriga strategier för ökad likvärdighet givit frukt är för tidigt att säga, helt säkert är att fortsatt långsiktigt arbete är helt nödvändigt.

Mått/Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målvärde 2022
Elever i åk 3 som deltagit i alla ämnes-prov i SV, SV2 och MA, hemkommun, genomsnittlig andel (%) *				
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), Hemkommun, andel (%)*	71,7%			
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, andel (%)*	73,2%			
Elever i år 9 behöriga till gymnasieskolan, hemkommun, andel (%)*	82,9%			
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)**	84%	81%		
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)**	72%	67,9%		
SCB:s medborgarundersökning, nöjdhet med grundskolan, hur fungerar grundskolan, andel nöjda (%)***	65,6%			

*Kunskapsresultaten gällande hemkommun publiceras av Skolverket publicerar den 29/9 för åk 9 och 26/10 för åk 6.

** Avser elever i kommunala grundskolor i Göteborg

***Data för SCB:s medborgarundersökning finns ännu inte för 2022.

2.2.3 Nämndspecifika mål

2.2.3.1 Göteborg har en skola där barn och elever når sin fulla potential.

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

Bedömningen bygger på en sammanvägning av arbetet med grundskolenämndens tre förstärkningsområden och de indikatorer som nämnden följer. Det finns inte en entydig bild men sammantaget bedömer nämnden att det finns viss måluppfyllelse.

Analys av resultat

En avgörande faktor för att elever ska kunna nå sin fulla potential i skolan är en

undervisning av hög kvalitet, där behöriga lärare är den främsta garanten. Andelen behöriga har ökat något under 2021-2022 men är fortsatt en utmaning. Knappt 87 procent av förvaltningens månadsavlönade lärare i grundskola och grundsärskola är legitimerade med behörighet i minst ett ämne, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. I fritidshemmen samt i skolor med högt socioekonomiskt index är den genomsnittliga legitimationsgraden lägre än i förvaltningen totalt, här syns dock en ökning från 52,6 procent 2021 till 66 procent 2022. Särskilt kompetensförsörjningsanslag riktas mot prioriterade skolenheter för att andelen legitimerade lärare i fritidshemmet ska öka.

Förvaltningen har sedan tidigare tagit viktiga steg vad gäller att synliggöra kunskapsresultat i de yngre åldrarna. Forsiktigt positiva resultat syns 2022 när det gäller andel elever i årskurs 1 som uppnått skrivförståelse och kunskapskraven i läsförmåga samt att en något högre andel elever i årskurs 3 når kunskapskraven i alla ämnen. Läsa-skriva-räkna-garantin trädde i kraft 2019 och omfattar förskoleklass och de tidiga årskurserna (1-3) i grundskolan, specialskolan och sameskolan. Garantin innebär att alla barn och elever ska ges stöd och stimulans tidigt för att utvecklas så långt som möjligt inom områdena svenska och matematik. Sedan garantin började gälla har förvaltningen stöttat skolledare, lärare i förskoleklass och skolornas specialpedagogiska kompetens på en rad olika sätt. Stödet anpassas successivt till skolornas nuläge för att på bästa möjliga sätt och fullt ut implementera läsa-skriva-räkna-garantin.

Nämndens riktlinje för tillgängliga lärmiljöer ger riktning åt arbetet för att fler elever ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och utmanas utifrån sina förutsättningar. För att kunna stödja skolorna i implementering av riktlinjen har utbildningsområdenas övergripande elevhälsoteam planerat en utbildningsinsats för elevhälsans medarbetare som startar hösten 2022. I samband med denna utbildningsinsats planeras även för en gemensam studiedag i oktober för rektorer och elevhälsans professioner med temat Tillgängliga lärmiljöer.

Under hösten 2022 kommer förvaltningen att presentera förslag för att hur organisering av stadengemensamma särskilda undervisningsgrupper och resursskolor kan göras på ett mer likvärdigt sätt, för att möta elever i behov av omfattande och varaktiga särskilda stödåtgärder. Likaså kommer förslag för dimensionering och organisering av grundsärskola samt styrning och ledning för en samlad elevhälsa att läggas fram för nämnden att besluta om. Förslagen blir viktiga utgångspunkter för kommande års arbete för att höja kvaliteten i verksamheten för de barn och elever som har allra störst behov.

Åtgärder för högre måluppfyllelse

Förvaltningen har fortsatt fokus på

- systematisk uppföljning av kunskapsresultat i de yngre åldrarna och tidiga insatser
- att öka andelen behöriga lärare, särskilt inom skolor med högt socioekonomiskt index
- öka undervisningens kvalitet och stärka kvaliteten inom grundsärskolan och fritidshemmen, till exempel via strukturerade kollegiala nätverk
- strategiskt arbete för kompetensförsörjning, både när det gäller kompetensutveckling av befintlig personal och rekryteringsmöjligheter

2.2.3.2 Lärarkretsens status ska stärkas med fokus på lärarnas arbetsmiljö.

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

Analys av resultat

Nämndens strategier kopplat till målet handlar övergripande om att stärka systematiken för arbetsmiljöarbetet, att rikta ekonomiska resurser till skolenheterna samt ett partsövergripande utvecklingsarbete. Grundskolenämnden strävar i sin budget efter att så mycket som möjligt av skolpengen ska hamna i skolornas egna budget. I budget 2022 ökade elevpengen till de kommunala skolorna i genomsnitt med 3,5 procent. Sedan grundskoleförvaltningens start har elevpengen ökat med mellan 14-17 procent vilket kan jämföras med prisindex som under samma period stigit med 10 procent.

Lärares arbetsmiljö har under 2021 följts upp med frågor i medarbetarenkäten som jämförts med den uppföljning som gjordes 2015. Enkäten visar generellt på en förbättrad arbetsmiljö. Det finns dock utrymme för förbättringar.

Den nya skolenhetsorganisationen som implementerades under läsåret 21/22 har medfört en ökad chefstäthet vilket ger förutsättningar för ett närmare ledarskap för lärarna. Den team- och ledarutveckling som pågår bredd inom förvaltningen väntas också ge positiva effekter för lärares arbetsmiljö.

Åtgärder för högre måluppfyllelse

Förvaltningen har fortsatt det partssammansatta arbetet med arbetstid, planering och arbetsmiljöfrågor för lärare utifrån HÖK 21 (Huvudöverenskommelse, HÖK 21, mellan bland andra Sveriges kommuner och regioner och Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd). Principer för tjänstefördelning har tagits fram och processkartan för att planera arbetstid har reviderats och uppdaterats utifrån det nya materialet. Syftet med arbetet är att stödja rektor och biträdande rektor att skapa goda arbetsförhållanden för lärare. Processen är kopplad till rektors årshjul och förvaltningens arbetsmiljöarbete. Implementering av det nya materialet pågår. Vidare har alla schemaläggare vid skolorna utbildats i hållbara scheman. Den partssammansatta arbetsgruppen kommer att fortsätta sitt arbete under hösten och en uppföljning sker i samband med medarbetarenkät 2022.

Förvaltningen arbetar vidare med att utveckla lärarakademin i nära samarbete med de lärarfackliga organisationerna. Efter ett års provperiod kring introduktion för nyexaminerade lärare införs nu gemensamma riktlinjer, åtgärder och strukturer för hela förvaltningen på detta område. Team- och ledarutvecklingen fortgår då några ledningsteam ännu inte påbörjat sina grupputvecklingsprocesser medan andra kommit en bra bit mot fördjupat samarbete och effektiva team.

2.2.3.3 Stadens grundskolor ska präglas av studiero och trygghet där kunskapsuppdraget står i centrum

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

Analys av resultat

Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och grundsärskolan anger att rektorn har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Utifrån detta uppdrag arbetar grundskolenämnden för att ge rektor såväl ekonomiska som organisatoriska förutsättningar för att klara sitt uppdrag. Grundskolenämnden strävar i sin budget efter att så mycket som möjligt av skolpengen ska hamna i skolornas egna budget. I budget 2022 ökar elevpengen till de kommunala skolorna i genomsnitt med 3,5 procent.

Den nya skolenhetsorganisationen som verkställdes hösten 2021 syftar till att ge rektor verktyg att tillgodose elevers behov, bland annat genom större enheter som medför en större flexibilitet i organisering av kompetens och olika grupper. Den nya organisationen ger alltså rektor större möjligheter att organisera undervisningen utifrån de behov som finns och på så sätt skapa trygghet, öka måluppfyllelse och underlätta arbetet med en god studiero. I den nya skolorganisationen leder rektor den samlade elevhälsan vilket kan skapa förutsättningar för ett mer förebyggande och främjande elevhälsoarbete utifrån hela skolans ansvar.

När elever i årskurs 9 i Göteborg i elevenkäten ombes svara på om de upplever studiero på lektionerna anger cirka 81 procent positiva svar. Detta är ett medelvärde för hela staden som är svårt att analysera. Information finns dock att tillgå per skolnivå vilket ger möjlighet till fördjupad analys inom den egna skolans systematiska kvalitetsarbete.

De disciplinära åtgärder som står till buds enligt skollagen, såsom omplaceringar och avstängningar är något som rektor kan besluta om när man nått vägs ände eller när det uppkommit en akut situation som måste brytas. Åtgärderna kan ge utrymme för analys av en inträffad händelse och tid för och planering för fortsatt arbete kring en elev som av något skäl allvarligt stör trygghet och studiero. Det är osäkert om vad dessa disciplinära åtgärder på lång sikt leder till för de elever som omfattas av åtgärden. Ett fortsatt utvecklingsarbete avseende undervisningens kvalitet är av stor betydelse i relation till de disciplinära åtgärderna. Elever som har behov av särskilt stöd har också rätt att få sådant stöd. Att en elev verkligen får särskilt stöd har betydelse för hur en elev kan ta till sig undervisningen och finna sig tillrätta med sin skolsituation och undvika ett normbrytande beteende. Att bedriva en god undervisning, med ett gemensamt förhållningsätt gentemot elever, kan bidra till att öka tryggheten och studieron på skolor och därmed skapa en god arbetsmiljö för eleverna.

För att stödja barn och elever inom hela utbildningskedjan och på så sätt skapa trygghet fortsätter arbetet med att utveckla övergång och samverkan mellan förskola och skola samt mellan stadieövergångar. Det handlar bland annat om att säkra strukturella förutsättningar för att ta emot elever med behov av särskilt stöd

på ett bra sätt.

I samband med implementeringen av lärplattformen Vklass har ett förvaltningsövergripande beslut tagits att elevers åtgärdsprogram dokumenteras i Vklass. Mallar har skapats för att underlätta för skolorna. Detta beslut skapar förutsättningar för bättre samverkan inom skolans olika professioner och det ger rektor och elevhälsan en tydligare överblick av särskilt stöd-processen på individ-, grupp-, och skolnivå.

Åtgärder för högre måluppfyllelse

Även inom detta mål har förvaltningen fortsatt fokus på:

- systematisk uppföljning av kunskapsresultat i de yngre åldrarna och tidiga insatser
- att öka andelen behöriga lärare, särskilt inom skolor med högt socioekonomiskt index
- öka undervisningens kvalitet och stärka kvaliteten inom grundsärskolan och fritidshemmen, till exempel via strukturerade kollegiala nätverk
- strategiskt arbete för kompetensförsörjning, både när det gäller kompetensutveckling av befintlig personal och rekryteringsmöjligheter
- fortsatt implementering av Riktlinjen för tillgängliga lärmiljöer

2.2.3.4 Alla Göteborgs grundskolor ska ha en väl fungerande verksamhet med hög kvalitet i undervisningen.

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

Analys av resultat

I skolutredningen som gjordes inför grundskolenämndens och grundskoleförvaltningens bildande betonades vikten av att ha fokus på nationella mål. Ett av grundskoleförvaltningens förstärkningsområden är Ökad kvalitet i undervisningen för att öka barns och elevers lärande. Navet i arbetet med att utveckla undervisningen och nå hög måluppfyllelse är förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. I skolornas systematiska kvalitetsarbete tydliggörs vad respektive verksamhet behöver utveckla och förbättra, så att kvaliteten på undervisningen ständigt utvecklas.

Som nämnts tidigare syns försiktigt positiva resultat 2022 när det gäller andel elever i årskurs 1 som uppnått skrivförståelse och kunskapskraven i läsförmåga samt att en något högre andel elever i årskurs 3 når kunskapskraven i alla ämnen. I årskurs nio är andelen elever med behörighet till gymnasiets yrkesprogram på ungefär samma nivå som föregående år liksom det genomsnittliga meritvärdet. Fortfarande är det dock cirka 20 procent av eleverna som inte kommer in på gymnasiets yrkesprogram och därmed har betydligt sämre utsikter att så småningom komma in på arbetsmarknaden eller gå vidare till fortsatta studier.

Fördjupad analys av kunskapsresultaten och kvaliteten i förhållande till de nationella målen presenteras i samband med kvalitetsrapporten.

Arbetet med *Huvudmannens extra ordinära insatser* pågår på tre så kallade

Pilotskolor. Under våren har skolorna med ledarteam, personal och med stöd av olika funktioner från förvaltningen arbetat fram analyser och åtgärdsplaner utifrån särskilt metodstöd. Metodstödet grundar sig i de tio så kallade *Framgångsfaktorer för vetenskapligt baserad skolutveckling* sammanställda av de fyra skolmyndigheterna Skolinspektionen, SPSM, Skolforskningsinstitutet samt Skolverket. På varje skola har det bildats en lokal styrgrupp med representanter från flera delar i skolans styrkedja. Syftet med den lokala styrgruppen är att förverkliga åtgärdsplanen, omsätta den i pedagogiska handlingar samt sätta tecken på framsteg och modeller för uppföljning.

Åtgärder för högre måluppfyllelse

Förvaltningen har fortsatt fokus på

- systematisk uppföljning av kunskapsresultat i de yngre åldrarna och tidiga insatser
- att öka andelen behöriga lärare, särskilt inom skolor med högt socioekonomiskt index
- öka undervisningens kvalitet och stärka kvaliteten inom grundsärskolan och fritidshemmen, till exempel via strukturerade kollegiala nätverk
- strategiskt arbete för kompetensförsörjning, både när det gäller kompetensutveckling av befintlig personal och rekryteringsmöjligheter

För att skapa bra förutsättningar för elever med särskilt behov av stöd i undervisningen och en undervisning av hög kvalitet pågår under 2022 arbetet med steg 2 i den nya skolenhetsorganisationen. Steg 2 handlar om att utreda, planera och genomföra en ändamålsenlig, rättssäker och effektiv organisering av grundsärskolan, utbildningsområdes- och stadengemensamma särskilda undervisningsgrupper och resursskola, styrning och ledning för en samlad elevhälsa. Mer information om det finns i avsnitt 4.3.3.1.

2.2.4 Verksamhetsnära mål

2.2.4.1 Ökad kvalitet i undervisning för att öka elevers kunskapsresultat

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

Det första förstärkningsområdet handlar om att stärka förutsättningarna för undervisning och mötet mellan lärare och elev. Bedömningen för perioden fram till augusti 2022 är gjord utifrån indikatorerna nedan samt utifrån arbetet med nämndens strategier. Kunskapsresultaten vårterminen 2022 ses som stabila med relativt små förändringar.

Analys av resultat

På övergripande nivå kan man sammanfatta vårens kunskapsresultat med att de ökar försiktigt i tidiga åldrar och ligger relativt stabilt i senare åldrar. Pojkars resultat fortsätter öka i förhållande till flickornas. Det vill säga, skillnaderna mellan

flickor och pojkars betygsresultat minskar. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i årskurs 1 (bedömningsstöd läsförståelse) ökar (1,6 procentenheter). Andelen elever som når kunskapskraven i årskurs 3 (matematik, svenska, svenska som andraspråk, samhällsorienterade ämnen och naturorienterade ämnen) ökar (1,2 procentenheter). Andelen elever som når målen i alla ämnen i årskurs 6 ökar något (0,2 procentenheter). Andelen elever som når kunskapskraven i årskurs 9 och gymnasiebehörighet är i princip oförändrat sedan föregående år.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg endast om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. Jämförelser av betygsresultat mellan skolor och kommuner är därför svåra att göra och det finns inga nationella jämförelser. Likväl är det viktigt att pedagoger i grundsärskolan precis som i grundskolan systematiskt arbetar med att beskriva och analysera elevernas kunskapsutveckling. Detta utvecklingsarbete sker via nätverk mellan såväl lärare som rektorer och fokuserar på modeller och systematik för att följa elevernas lärandeprogression. Inom grundsärskolan är antalet ämneselever så låg i vissa årskurser vilket gör det svårt att dra slutsatser på generell nivå. Vårens resultat pekar inte i en positiv riktning i jämförelse mot föregående år. Merparten av eleverna befinner sig i skalan C till E. I årskurs 9 är måluppfyllelsen högre än i åk 6, i synnerhet i ämnena slöjd och hem- och konsumentkunskap.

En avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet är behöriga och kompetenta lärare. Knappt 87 procent av förvaltningens månadsavlönade lärare i grundskola och grundsärskola är legitimerade med behörighet i minst ett ämne, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. En kartläggning av medarbetares kompetens med syfte att få medarbetare att slutföra sina studier och att senast inom tre år ansöka om legitimation har bidragit till att fler medarbetare antingen har återupptagit studier eller fått ansökan om legitimation beviljad. Arbetsgivaren har på olika sätt varit ett stöd i den processen för den enskilde medarbetaren.

I fritidshemmen samt i skolor med högt socioekonomiskt index är den genomsnittliga legitimationsgraden lägre än i förvaltningen totalt, här syns en ökning från 52,6 procent 2021 till 66 procent 2022 som dock ska tolkas med försiktighet eftersom förändringen i antal inte är så stor. För att stärka lärare i fritidshems kompetens finns *nätverk för lärare i fritidshem i varje utbildningsområde*. Nätverken finns i respektive utbildningsområde och utgår från det nationella uppdraget. Under året har ett närmare samarbete med grundsärskolans rektorsnätverk etablerats och fritidshemsutvecklarna har stärkts i sin kompetens gällande elever som läser grundsärskolans läroplan.

Åtgärder för högre måluppfyllelse

Förvaltningen har fortsatt fokus på

- systematisk uppföljning av kunskapsresultat i de yngre åldrarna och tidiga insatser
- fortsatt arbete med strukturerade kollegiala nätverk, till exempel inom skolor och inom verksamhetsformer
- strategiskt arbete för kompetensförsörjning, till exempel riktade rekryteringsinsatser, introduktionsår för nya lärare, stöd för kompetensutveckling exempelvis riktat till vissa lärarkategorier

Mått/Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målvärde 2022
Andel elever som visar kunskande inom nio observations-punkter från kartläggningmaterial förskoleklass	52,8%	54,3%		
Andel elever som uppnått kunskapskrav läsförmåga årskurs 1.	85%	86,8%		
Andel elever som uppnår kunskapskrav i åk 3 för Svenska/2, So, No, Matematik.	78,8%	80%		
Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen åk 6, samtliga elever	67,9%	68,1%		
Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram åk 9	78,4%	78,4%		
Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen åk 9	67,8%	67,9%		
Genomsnittligt meritvärde åk 9, samtliga elever	220,2	220,5		
Andel elever i årskurs 9 som anger positiva svar i elevenkät på frågan: Jag känner mig nöjd med min skola som helhet.	72%	67,9%		
Andel elever i åk 9 som anger positiva svar i elevenkäten på frågan: Jag har studiero på lektionerna		81,8%		
Andel elever i åk 9 som anger positiva svar i elevenkäten på frågan: Jag känner mig trygg i skolan.	84%	81%		
Andel legitimerade lärare i grundskola och grundsärskola**	86,6%	86,9%		
Andel legitimerade lärare i fritidshem med behörighet för fritidshem **	52,6%	66%		
Andel legitimerade lärare i förskoleklass/förskollärare, med behörighet för förskoleklass**	90,1%	88,4%		

Elevenkäten genomförs fr o m 2022 i åk8 istället för åk9. Även frågorna har förändrats något. Nya frågor: Hur nöjd är du med din skola?, Hur ofta är det arbetsro på lektionerna?, Känner du dig trygg i skolan?

2.2.4.2 Tydligare ansvar styrning och ledning för att öka elevers kunskapsresultat

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

Förstärkningsområdet syftar till att skapa organisation, struktur och kultur som stödjer och skapar förutsättningar för arbetet med att öka elevernas lärande och måluppfyllelse. Det handlar om att alla nivåer i styrkedjan ska ha fokus på skolans huvuduppdrag, tydliga uppdrag, roller och ansvar samt förutsättningar för en långsiktigt hållbar organisation. Den samlade bedömningen av måluppfyllelse är den samma som vid Årsrapport 2021.

Analys av resultat

Den nya skolenhetsorganisationen genomfördes med start läsåret 2021/2022. Inför denna omorganisation har organisation, roller och funktioner kartlagts och är idag organiserade utifrån liknande principer och strukturer där så har varit möjligt. Det är ännu för tidigt att utvärdera effekterna av omorganisationen som dessutom implementerades mitt under pågående pandemi. Nämnd och förvaltning behöver framgent följa organisationsförändringarna för att se att det har önskad effekt på övergripande mål de kommande åren.

I den utvärdering av centraliseringen till en grundskolenämnd 2018 som nyligen lämnats över till kommunstyrelsen menar utvärderaren att jämfört med den situation som rådde före 2018 är nuvarande ansvarsfördelning långt mer överblickbar och enhetlig. Med omorganiseringen av skolenheter, utbildningsområden och avdelningar 2020–2021 har dessutom roller och ansvar förtydligats ytterligare. Därtill har en mängd gemensamma riktlinjer och hanteringsordning för olika sakområden förtydligats vilket också bidrar till tydligare ansvarsfördelning. (Lindgren 2022, s 33) Samtidigt kvarstår problematik med en fragmentiserad styrmiljö på både kommunal och statlig nivå. Förutsättningar för tydlig styrning och ledning försvåras av såväl ryckig statlig ekonomisk styrning som löpande kommunala politiska uppdrag som kommer utanför budget. Detta kan medföra bristande helhetssyn utifrån nämndens kärnuppdrag. Riktade statsbidrag med oklar och/eller kortsiktig tidshorisont ger inte goda planeringsförutsättningar.

Åtgärder för högre måluppfyllelse

Förvaltningen fortsätter att arbeta för att ge rektorer och övriga chefer goda förutsättningar att leda och systematiskt utveckla sina verksamheter. Ett viktigt uppdrag för förvaltningen är därför att göra det möjligt för pedagogiska ledare att kunna fokusera på de nationella målen enligt skollag och läroplan.

Ett kontinuerligt, kompetent och tydligt ledarskap är en förutsättning för att en skola ska utvecklas och kunna erbjuda en kvalitativ undervisning för alla elever på skolan. För att bättre stötta nya rektorer har det under 2022 genomförts en pilotsatsning på mentorsprogram för nya rektorer. Rektorsakademien fortsätter också utveckla Introduktionsprogrammet för biträdande rektorer som är nya i yrket eller i staden.

Under hösten 2022 ska förvaltningen presentera förslag till en ändamålsenlig,

rättssäker och effektiv organisering av grundsärskolan, gemensamma särskilda undervisningsgrupper och resursskolor samt styrning och ledning för en samlad elevhälsa för nämnden att besluta om. Förslagen syftar till att göra det möjligt att organisera för inkludering och kvalitet i utbildningen.

I samband med denna delårsrapportering föreslås grundskolenämnden anta ledningssystem inom den verksamhets som bedrivs enligt hälso- och sjukvårdslagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. För en god styrmiljö för såväl nämnd som förvaltning behöver dessa olika ledningssystem harmoniera och samordnas inom nämndens ordinarie planering- och uppföljningsprocess.

Mått/Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målvärde 2022
HME för medarbetare	77			
HME för chefer	81			
Kortvarig sjukfrånvaro t o m juli	3,4%	3,9%	4,0%	
Långvarig sjukfrånvaro t o m juli	4,5%	4%	4,1%	
Budgetavvikelse totalt för förvaltningen	2%			
Budgetavvikelse för utbildningsområdena	3,4%			
Andel elever som får skolplacering baserat på något av sina önskemål tillgodosedda i ordinarie placeringsprocess	95%	92%		
Andel elever som önskar skolbyte*	4,5%	7%		
Tillförd teknisk kapacitet/per år.**	470	860		
Sammanvägt resultat i grundskolan, kommunala skolor, ranking***	228		228	
Andel tillsvidareanställda lärare i grundskola och grundsärskola med lärarlegitimation	96,2%	97,5%	98 %	100%

*Avser elever som deltagit i önska skola och sedan ansökt om skolbyte

** Läs mer om tillförd teknisk kapacitet under avsnitt 4.5 Lokalförsörjning och kapacitet.

***Det sammanvägda resultatet för elever i åk 9 baseras på andel som uppnått kunskapskraven, andel behöriga till yrkesprogram och genomsnittligt meritvärde (17 ämnen) samt avvikelsen från det modellberäknade värdet för dessa tre nyckeltal. Avser resultat för elever i kommunala skolor belägna i kommunen. Det redovisade resultatet är kommunens placering bland landets 290 kommuner.

2.2.4.3 Ökad likvärdighet inom och mellan skolor för att kompensera för elevers olika förutsättningar

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

Likvärdiga möjligheter till utbildning styrs i hög grad av tillgång till kompetenta lärare och god undervisning, skolornas resurser men också en organisatorisk struktur som möjliggör samverkan och förebyggande arbete. Nämndens samlade bedömning och analys är här snarlik den som görs under målet Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor. Bedömningen är att det finns viss måluppfyllelse inom området.

Indikatorerna för målet om ökad likvärdighet analyseras främst utifrån skolans index, där skolor med lågt index motsvarar en skola där en stor andel av elever utgår från gynnsamma socioekonomiska faktorer och en skola med högt index har stor andel elever med mindre gynnsamma socioekonomiska faktorer.

Analys av resultat

I Skolverkets tolkning av skollagen kan begreppet likvärdighet förstås utifrån tre grundläggande aspekter; lika tillgång, lika kvalitet, och kompensatoriska insatser. En av grundskolenämndens viktigaste verktyg är att resurser till grundskolorna i Göteborg fördelas på ett sätt som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov, resursfördelningen innebär i sig en kompensatorisk insats. Strävan är att modellen ska kompensera för skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och att styra resurserna dit behoven är som störst. Som en följs av resursfördelningen kan lärartätheten generellt vara något högre på de skolor som har höge socioekonomiskt index. I jämförelse med många andra kommuner har Göteborgs Stad ett relativt stort inslag av kompensatorisk resursfördelning.

Förutsättningar för lika kvalitet påverkas starkt av tillgången till legitimerade lärare. Skillnaderna i andelen legitimerad personal mellan hög- och låg-indexenheter kvarstår och är i stort sett oförändrad förutom när det gäller lärare i fritidshem. Variationen inom respektive grupp är stor. Det finns enheter med högt socioekonomiskt index med hög behörighet och det finns enheter med lågt socioekonomiskt index med en förhållandevis låg behörighet, vilket pekar på att åtgärder behöver anpassas utifrån varje enhets specifika behov. Kategorierna andel legitimerade lärare grundskola/grundsärskola och förskollärare visar små skillnader mellan de båda mättillfällena. Däremot har andelen legitimerade lärare i fritidshem ökat markant 2022 jämfört med 2021. Riktade insatser pågår för att komma tillrätta med denna olikvärdiga struktur.

Om man ser till elevers kunskapsresultat finns inga större förändringar i resultat på huvudmannanivå under perioden 2018-2022. Det är fortsatt stora skillnader i kunskapsresultaten inom staden. I den utvärdering av centraliseringen till en grundskolenämnd 2018 som nyligen lämnats över till kommunstyrelsen presenterar utredaren dock tendenser som kan indikera en mer jämlik spridning av kunskapsresultat. Kunskaper i svenska och matematik i årskurs 3 har ökat med från 55 procent till 65 procent i gruppen skolor med högt socioekonomiskt index, men samtidigt minskat med någon procentenhet i övriga grupper. I skolor med högt index ökade andelen elever i årskurs 9 med kunskaper i alla ämnen från 40 procent till 47 procent, andelen behöriga till gymnasiets yrkesprogram från 52 procent till

60 procent. Det genomsnittliga meritvärdet ökade något i alla grupper men mest för elever i högindexskolor, från 175 till 189. (Lindgren 2022, s 74) Tendensen förstärks inte omedelbart av 2022 års resultat men dessa behöver analyseras närmare vilket görs i Kvalitetsrapporten som färdigställs under hösten 2022.

Arbetet med nämndens plan för meningsfull fritid fortgår. En fritid som innebär mer tid med det svenska språket, rörelse och kreativitet innebär för de flesta elever också bättre förutsättningar för lärande i skolan. *Lights on* och *Skolan som arena* innebär att skolan utgör en mötesplats där det erbjuds aktiviteter före och efter lektionstid för barn och boende i området. Sammantaget finns arbetssättet nu etablerat på arton skolor i staden.

Åtgärder för högre måluppfyllelse

Satsningen att med stöd av kompetensförsörjningsanslaget erbjuda erfarna medarbetare att med 20 procent lön läsa till lärare i fritidshem har fortsatt och de första kullarna har tagit examen. Medarbetare i högindexskolor eller på enheter som saknar eller har få legitimerade lärare i fritidshem har prioriterats.

Förvaltningen bedriver ett antal andra åtgärder för att öka andelen behöriga lärare på skolor med högt socioekonomiskt index, däribland rekryteringsaktiviteter och insatser för att stärka mottagandet av lärarstudenter som genomför sin verksamhetsförlagda utbildning.

Därtill har förvaltningen fortsatt fokus på

- systematisk uppföljning av kunskapsresultat i de yngre åldrarna och tidiga insatser
- öka undervisningens kvalitet, till exempel via strukturerade kollegiala nätverk
- stärka kvaliteten inom grundskolan och fritidshemmen

Mått/Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målvärde 2022
Andel legitimerade lärare i grundskola och grundskolor gällande lågindexskolor	89,5%	90,2%		
Andel legitimerade lärare i grundskola och grundskolor gällande mellanindexskolor	86,2%	85,8%		
Andel legitimerade lärare i grundskola och grundskolor gällande högindexskolor	79,6%	80,8%		
Andel legitimerade och behöriga förskollärare/lärare i förskoleklass per lågindexområde	89,5%	89%		

Mått/Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målvärde 2022
Andel legitimerade och behöriga förskollärare/lärare i förskoleklass per mellanindexskolor	90,4%	89,6%		
Andel behöriga förskollärare/lärare i förskoleklass gällande högindexskolor	82,4%	82,8%		
Andel legitimerade och behöriga lärare i fritidshem lågindexskolor	55,8%	69,9%		
Andel legitimerade och behöriga lärare i fritidshem mellanindexskolor	48,2%	61%		
Andel legitimerade och behöriga lärare i fritidshem högindexskolor*	29,6%	70,6%		
Elevstabilitet per lågindexskolor	98%	98,2%		
Elevstabilitet per mellanindexskolor	93,6%	94,3%		
Elevstabilitet per högindexskolor	91,2%	91,1%		
Personalstabilitet per lågindexskolor*				
Personalstabilitet per mellanindexskolor*				
Personalstabilitet per högindexskolor*				
Andel inköpta ekologiska livsmedel	42%	45,7%		50%
Matsvinn per portion (gram)		44,6		40

**På grund av omorganisering läsåret 21/22 är det inte möjligt att ta fram data över personalstabilitet på låg - hög - medel index skolor*

Kopplat till detta förstärkningsområde har nämnden angett delmålet att skolans måltider ska bidra till social och ekologisk hållbarhet. Måltidsverksamheten arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan genom att planera och mäta måltidernas klimatavtryck, öka andelen ekologiska livsmedel samt minimera svinn från måltiderna. Måltidsverksamhetens viktigaste uppdrag är att eleverna ska äta så att de får energi och orkar vara aktiva och ta in kunskap under skoldagen. Det är därför viktigt att måltiderna som serveras är attraktiva, väl balanserade och har en variation.

Måltidsverksamheten mäter kontinuerligt matsedlarnas koldioxidekvivalenter och genomför vid behov ändringar för att nå verksamhetens målvärde för skolluncher,

0,65 kg CO₂e. Grundskoleförvaltningens skolluncher har under jan-juni har pendlat mellan 0,65-0,74 kg CO₂e baserat på en mätning av grundmatsedeln för utbildningsområdena.

Förvaltningen ser en svagt positiv trend där matsvinnet minskar. Vid den senaste mätningen i juni var det genomsnittliga svinnet på 44,6g/skollunch. För att ytterligare minska svinnet under året har en utbildning i svinmätning enligt Göteborgsmodellen reviderats. Den finns nu som digital utbildning att ta del av för medarbetare i måltidsverksamheten.

Totalt för måltidsorganisationen i grundskolan ökar de ekologiska inköpen under 2022. De kraftigt ökande livsmedelspriserna under året har bidragit till att satsningen på ekologiska livsmedel inte varit lika stor som planerat då budget i balans prioriterats högre än målet om 50 procent ekologiska inköp.

3 Övrig uppföljning till kommunledningen

3.1 Utveckling inom personalområdet

3.1.1 Mått/nyckeltal som beskriver utvecklingen ur ett HR-perspektiv

	Aktuell period (ack sedan årets början)	Motsvarande period föregående år	Prognos 2022	Utfall 2021
Total sjukfrånvaro (%)	7,9	7,9	8,1	8,1
Antal förvaltningsexterna avgångar, tillsvidareanställda	377	331		
Antal förvaltningsexterna rekryteringar, tillsvidareanställda	470	389		
Förvaltningsextern personalomsättning (%)			10,6	11,6

Personalomsättning 2021 baserades på en jämförelse med antal anställda i december 2020.

Personalomsättningen bedömdes vara cirka 1 procentenhet lägre än redovisad siffra eftersom måltid, lokalvård, vaktmästeri. och kulturskola kom till förvaltningen i januari 2021.

Korttidssjukfrånvaron har ökat under första halvåret jämfört med tidigare år. Det var en topp under första kvartalet på grund av omfattande smittspridning av Covid 19. Under andra kvartalet har korttidssjukfrånvaron minskat kraftigt och är omkring samma nivåer som innan pandemin. Den längre sjukfrånvaron har minskat något och ligger idag strax under de siffror förvaltningen hade innan pandemin. Förvaltningens prognos är ett antagande utifrån folkhälsomyndighetens prognos om hur covidsmittan antas se ut under hösten och Försäkringskassans prognos om sjukpenningens utveckling. Under pandemin har medarbetare uppmanats stanna hemma även vid symptom vilket kan påverka korttidsfrånvarons utfall. Förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete är ett förebyggande arbete för att sänka sjukfrånvaro och främja hälsa. Utifrån ovanstående är förvaltningens bedömning att målet om 7,0 procent sjukfrånvaro till 2023 kommer vara svårt att nå givet utvecklingen av sjukfrånvaron.

Personalomsättningen steg under 2021 jämfört med tidigare år och var ett trenderbrott inom förvaltningen. Motsvarande förändring kan ses i den lokala arbetsmarknadsregionen, i branschen i stort och i hela samhället. En orsak som troligen påverkar är Covid-19 pandemin som medförde en kraftig minskning av personalomsättningen på hela arbetsmarknaden. Samtidigt visar siffrorna att förvaltningen fortsatt ökar antalet anställda. Personalomsättningen förväntas ligga på motsvarande nivå, eller något högre, än föregående år.

3.1.2 Analys av situationen inom HR-området

Under det initiala skedet av året har den korta sjukfrånvaron och annan korttidsfrånvaro varit mycket hög. Under andra kvartalet har korttids sjukfrånvaron minskat kraftigt. Den längre sjukfrånvaron har minskat något och ligger idag strax under de siffror förvaltningen hade innan pandemin. Det återspeglas i både branschen och samhället i stort. Förvaltningen har ökat lovscoleverksamheten vilket lett till ökat övertidsuttag och utökad lovscoleersättning. Detta har ytterligare ökat belastningen på lärare och övriga medarbetare samt medfört ökade kostnader.

Högst sjukfrånvaro har elevassistenter, fritidsledare, förskollärare och lärare i fritidshem. De två yrkesgrupper som ökat mest är psykologer och skolsköterskor.

Förvaltningen ökade totalt sett antalet anställda under föregående år. Den högre nivån kvarstår. En delförklaring är tillfälliga förstärkningar under pandemin. En annan är en ökad frånvaro jämfört med före pandemin. Vad gäller personalomsättning framgår en fortsatt ökning generellt med några undantag med färre avgångar än motsvarande period föregående år. De som tydligast minskat antalet avgångar hittills under året är administratörer och psykologer.

Av lärarna i grundskola och grundsärskola har andelen med legitimation ökat marginellt och även antalet lärare med legitimation har ökat. Avseende lärare i förskoleklass har andelen legitimerade och behöriga minskat något vilket beror på att fler anställs för arbete från förskoleklass till årskurs 3. För lärare i fritidshem har andelen och antalet legitimerade och behöriga ökat. Förvaltningen bedömer fortsatt att det är svårt att finna rätt kompetens avseende flera lärarkategorier samt inom flera grupper i elevhälsan.

En fråga som kan få påverkan på sikt för förvaltningen är det nya omställningsstudiestödet. På kort sikt finns en risk att tappa kompetens under studietiden men bedömningen är att det kan möjliggöra för fler i yrkesverksam ålder att skola om sig till bristyrken, till exempel lärare och speciallärare.

Förvaltningens bedömning är att grunduppdraget i stort kan genomföras utifrån ett personalperspektiv men att kvaliteten på verksamheten har påverkats och kan komma att påverkas av omvärldsfaktorer i form av pandemi och följer av omvärldsläget.

Avvikelser

- Inte fullt ut lyckats rekrytera rätt kompetens till grundsärskolor vilket, tillsammans med lokalförutsättningar, försenat planerad expansion.
- Svårigheter att finna erforderlig kompetens generellt vilket kan påverka grunduppdragets kvalitet framåt på kort- och lång sikt.

Åtgärder

- Samordna stöd till organisationens chefer i att organisera sina verksamheter utifrån de resurser och de möjligheter till kompetensförsörjning som föreligger.
- Satsningar på kompetensförsörjning på kort- och lång sikt.
- Fortsatt arbeta med förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete.

3.1.3 Långsiktig kompetensförsörjning

Lärare i grundskola och grundsärskola

Kompetensförsörjningen i grundskoleförvaltningen är en nyckelfaktor för att skapa en undervisning och verksamhet av god kvalitet. Skolverket bedömer att regeringen, huvudmän och rektorer behöver verka för långsiktiga och goda förutsättningar för kompetensutveckling, behörighetsgivande fortbildning och kollegialt lärande. Huvudmän och rektorer måste ta ett större ansvar för att utveckla organisation och arbetssätt för att möta bristen på behöriga lärare samt för att lärare ges bättre förutsättningar att planera, genomföra och följa upp undervisningen (Skolverket, Skolverkets lägesbedömning 2020 Rapport 2020:1). Det gäller för samtliga skol- och verksamhetsformer.

Grundskoleförvaltningen står inför stora kompetensförsörjningsutmaningar utifrån den arbetskraftsbrist som råder. Bristen på legitimerade och behöriga lärare är den största kompetensförsörjningsrisken för förvaltningen. Knappt 87 procent av förvaltningens månadsavlönade lärare i grundskola och grundsärskola är legitimerade med behörighet i minst ett ämne. I fritidshemmen samt i skolor med högt socioekonomiskt index är den genomsnittliga legitimationsgraden lägre än i förvaltningen totalt.

Skolverkets senaste prognos förutser brist på 12 000 behöriga lärare och forskollärare fram till 2035. Störst brist råder på ämneslärare för årskurserna 7–9 samt en viss brist på grundlärare med inriktning årskurserna 4–6. Rekryteringsbehovet beräknas bli störst under den första femårsperioden, alltså 2021–2025 (Skolverket, Lärarprognos 2021 Dnr 5.1.3-2020:1396). Utmaningen är generell, men förstärks i socioekonomiskt utsatta områden.

Behovet av lärare är så stort att det inte kommer att räcka att enbart utbilda fler. De som utbildas kommer dessutom att behöva vidare kompetensutveckling för att få en bredare behörighet. Det kommer att krävas en rad olika åtgärder och att traditionella föreställningar om hur en skola organiseras utmanas. Till exempel kommer det sannolikt behövas andra yrkesgrupper som kompletterar lärare och att skolor samverkar mer kring personal. Digitaliseringen kommer att kunna bidra med nya möjligheter som till exempel fjärrundervisning.

Antagningarna till de olika lärarprogrammen ökar generellt. Specifikt noteras en större ökning av ansökningarna till de lärarprogram som vänder sig till akademiker som vill ändra yrkesbana och läsa in legitimationsgrundande pedagogiska studier. Ett troligt scenario är att en akademiker läser in en lärarexamen och blir behörig att undervisa i ett av skolans runt 20 ämnen. Behovet av kompetensutveckling för att bredda medarbetares behörighet förväntas öka vilket kommer ställa krav på huvudmannen. Andra utmaningar som huvudmannen och skolorna kommer att ställas inför är att organisera verksamheten på ett sådant sätt att eleverna får undervisning av lärare som inte bara har en lärarlegitimation utan också är behörig att undervisa i det specifika ämnet.

Den politiska viljan såväl i staden som i riket är att fler elever ska delta i fritidshemmets verksamhet. Det betyder en förväntad utökning av verksamheten och ett fortsatt ökat behov av att rekrytera och behålla legitimerade lärare i fritidshemmet. Med stöd av kompetensförsörjningsanslaget har yrkesverksamma möjlighet att läsa in en lärarexamen. Detta har bidragit till fler legitimerade och behöriga lärare i fritidshemmet.

Grundsärskolan expanderar kraftigt under de närmaste åren vilket är en utmaning

på flera sätt, inte minst när det gäller kompetensförsörjning. Idag är det ett ansträngt rekryteringsläge för samtliga professioner inom grundsärskolan. Grundsärskolan är den skolform med lägst andel behöriga lärare i förvaltningen. Skolor inom förvaltningen vars lärare studerar till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning erhåller ekonomiskt stöd för att kunna studera på betald arbetstid. Detta finansieras dels via statsbidrag, dels via stadens kompetensförsörjningsanslag. Medelåldern är högre bland medarbetare inom grundsärskolan jämfört med förvaltningen i övrigt, vilket medför att större pensionsavgångar inom den personalkategorin är att vänta. För att kompensera avgångar samtidigt som verksamheten expanderar behöver fler vidareutbildas till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning.

Det är viktigt att Göteborg drar fördel av att vara en universitetsstad med en av landets största lärarutbildningar. Det ger goda möjligheter till rekrytering förutsatt att studenterna ser staden som en attraktiv arbetsgivare. Det gemensamma introduktionsprogrammet som startar under hösten där varje nyexaminerad lärare får tillgång till en mentor bidrar till en likvärdig introduktion i yrket vilket också bör leda till en ökad kontinuitet på skolorna. Uppföljning visar att det finns ett utrymme för staden och förvaltningen att öka attraktiviteten hos målgruppen för att möta rekryteringsbehoven i högre grad.

Utöver nyrekrytering och att behålla befintliga lärare är kompetensutveckling en avgörande insats för att säkra tillgången till behöriga lärare. Samtidigt finns det en motsättning – i varje fall på kort sikt – i att skapa utrymme för kompetensutveckling när det råder brist på lärare.

Andra yrkesgrupper

Det råder även en brist på utbildad och/eller erfaren personal som kockar, elevassistenter, rektorer, biträdande rektorer samt inom elevhälsans professioner. Kulturskolan har också utmaningar. Kulturskolan kommer att behöva medarbetare med både konstnärlig spets och viss bredd i olika genrer kombinerat med god pedagogisk, metodisk och organisatorisk kompetens.

En annan stor yrkesgrupp i grundskoleförvaltningen är elevassistenter. Ungefär 1 000 medarbetare arbetar med olika uppdrag inom samtliga skol- och verksamhetsformer. Uppdrag avslutas och nya tillkommer och varje år rekryteras ungefär 200 nya elevassistenter. Befintliga och nya elevassistenter behöver dels en grundläggande utbildning, dels en skraddarsydd kompetensutveckling utifrån enskilda elevers eller gruppens specifika behov. Erfarna och kompetenta elevassistenter är eftertraktade och svårrekryterade.

Elevhälsans professioner består av flera svårrekryterade grupper och har dessutom en högre personalomsättning än de flesta andra personalgrupperna i förvaltningen. Det stämmer överens med Skolverkets bedömning av att de är svårrekryterade. De pekar på att detta är bekymmersamt i relation till skolans samlade uppdrag och elevhälsans roll för elevernas utveckling, men även för lärarnas arbetssituation (Skolverket, Lärarprognos 2021 Dnr 5.1.3-2020:1396, s 72). Under hösten 2022 genomförs en partssammansatt kartläggning av kompetensförsörjningsproblematiken inom elevhälsan. Den ska mynna ut i förslag på åtgärder.

Verksamhetens utveckling

För att möta den rådande lärarbristen behöver skolorna organiseras på nya sätt med nya roller. Det handlar om att avlasta lärarna arbetsuppgifter som de inte är ålagda

att genomföra via skollag och/eller förordningar och fördela dessa uppgifter på andra roller. Göteborgsregionen (GR) har tagit fram förslag på två nya befattningsbenämningar med tillhörande rollbeskrivningar och kompetenskrav – Skolpedagog och Elevkoordinator.

Inom grundsärskolan och SU-grupperna efterfrågas andra kompetenser jämfört med andra skol- och verksamhetsformer. Ett arbete med att se hur dessa kompetenser kan rymmas inom befintliga befattningar pågår, vilket på sikt kan vidga rekryteringsbasen samtidigt som det blir en kvalitetshöjning i verksamheten.

Förvaltningen deltar i ett samarbete med övriga GR-kommuner för att definiera kompletterande roller inom fritidshem och kompetenskrav kopplade till dessa. På folkhögskolor, gymnasier och inom högre yrkesutbildning (YRGO) erbjuds utbildningar som inriktar sig mot arbete i fritidshemmet. Ett exempel är pedagog i fritidshem.

Förutom att stärka rekryteringsförutsättningarna är förvaltningens förmåga att utveckla medarbetarnas kompetens och att minska antalet avgångar så att medarbetarna stannar och utvecklas i förvaltningen centrala delar i kompetensförsörjningsarbetet. Under hösten startar det statliga omställningsstudiestödet som är en del i den nya LAS-överenskommelsen. Vad detta kommer att innebära i praktiken för förvaltningen i stort är svårt att förutse, men syftet med avtalet är att möta arbetsgivarens, sektorns och arbetsmarknadens kompetensförsörjningsbehov genom insatser som främjar livslångt lärande och stärker arbetstagarens ställning på arbetsmarknaden. Förvaltningen tillsammans med GR utreder hur vi kan använda oss av det nya systemet för att stärka kompetensförsörjningsarbetet.

3.2 Ekonomisk uppföljning

3.2.1 Resultatredovisning i sammandrag

Perioden

	Perioden			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år
Intäkter	715 104	630 442	84 662	621 247
Kostnader	-6 216 046	-6 381 783	165 737	-6 075 747
Kommunbidrag	6 025 357	6 011 670	13 687	5 909 342
Resultat	524 261	260 329	263 932	454 716

Utfall justerat 2021 för intern motpart.

Helår

	Helår			
	Prognos	Föregående prognos	Budget	Bokslut föregående år
Intäkter	1 074 054	1 070 348	948 801	1 019 155
Kostnader	-10 095 089	-9 951 280	-9 966 291	-9 745 259

Kommunbidrag	9 031 177	8 880 990	9 017 490	8 908 714
Resultat	10 000	10 000	0	182 826

Utfall 2021 samt föregående prognos (maj) är justerat för intern motpart.

3.2.2 Utfall till och med perioden

Grundskoleförvaltningen har en ekonomi i balans och resultatet för perioden januari-augusti uppgår till 524 Mnkr. Det innebär att förvaltningen har en positiv avvikelse på 264 Mnkr jämfört med periodiserad budget för aktuell period. Jämfört med samma period föregående år har förvaltningen en nettokostnadsutveckling motsvarande 0,9 procent. Utan engångseffekter såsom ersättning för sjuklöner med anledning av covid-19, resultatföring av balansposter samt statsbidrag hade nettokostnadsutvecklingen för perioden varit 3 procent, vilket motsvarar cirka 163 Mnkr.

Grundskoleförvaltningens utbildningsområden redovisar en positiv resultatavvikelse på cirka 62 Mnkr för perioden, vilket är en försämring med cirka 20 Mnkr jämfört med resultatet i maj. Den positiva avvikelsen inom utbildningsområdena beror på temporär ersättning för sjuklönekostnader med anledning av covid-19 motsvarande 39 Mnkr, utbetalning av tidigare överskott på 40 Mnkr, samt låga kostnader för inköp av läromedel på grund av läromedelssatsningen som gjordes under 2021. Utan dessa engångseffekter hade resultatet varit negativt.

Grundskoleförvaltningens avdelningar samt förvaltningsövergripande budget redovisar en positivt resultatavvikelse på 202 Mnkr för perioden, vilket är en ökning med 83 Mnkr sedan maj. Den positiva avvikelsen beror främst på kompletteringsbudget på 85 Mnkr.

3.2.3 Prognos

Grundskoleförvaltningen lämnar en positiv helårsprognos på 10 Mnkr. Prognosen bygger på att förvaltningen kompenseras för investeringsrelaterade driftskostnader. Resultatet för januari-augusti inkluderar 46 Mnkr investeringsrelaterade kostnader, av dessa har redan 13,7 Mnkr kompenserats och 32,5 Mnkr kompensation hemställs i samband med denna delårsrapport. Helårsprognosen för investeringsrelaterade kostnader är 90 Mnkr.

Grundskoleförvaltningens utbildningsområden redovisar en positiv helårsprognos på 28 Mnkr. I prognosen är uttag av tidigare upparbetat överskott om cirka 40 Mnkr inkluderat samt tidigare nämnda temporära statsbidrag för sjuklöner samt lärarens arbetsmiljö.

3.2.4 Kostnader hänförliga till konsekvenser av kriget i Ukraina

Belopp i tkr	Utfall till och med 31 aug	Prognos helår
Kostnader för flyktingmottagande	5,5 Mnkr	9,5 Mnkr
Bedömd statlig ersättning (statsbidrag)	5,5 Mnkr	9,5 Mnkr
Övriga intäkter		
Bedömd nettokostnad	0 Mnkr	0 Mnkr

De skolområden som tar emot elever får intäkter för detta i form av elevpeng. Denna betalas till respektive skola månadsvis. Elevpengen ska täcka de extra kostnader för lokaler, skolmåltider, lärare med mera som är hänförliga till mottagandet av en eller flera elever. Detta innebär en kostnad för förvaltningen som helhet, dock räknar förvaltningen med full kompensation från migrationsverket.

3.2.5 Ekonomisk utveckling 2023 och framåt

Förvaltningen har påbörjat sitt budgetarbete inför 2023 genom att analysera ekonomiska risker i verksamhetsnomineringarna. I verksamhetsnomineringarna för 2023 har förvaltningen identifierat ekonomiska risker motsvarande cirka 400 Mnkr till följd av exempelvis;

- Lokalkostnadsutveckling
- Ändrad finansiering av investeringsrelaterade driftskostnader
- Indexökning till följd av pris- och löneökningar

Förvaltningen ser även att flera statsbidrag minskar eller tas bort under 2023 vilket påverkar de ekonomiska förutsättningarna negativt.

De senaste åren har förvaltningen aktivt arbetat med att effektivisera centralt finansierad verksamhet. Effektiviseringarna som har genomförts har möjliggjort att elevpeng kunnat höjas med 17% för perioden 2019-2022. Detta kan sättas i relation till Sveriges kommuner och regioners prisindex för kommunal verksamhet som under samma period ökat med 10%.

Prognosen för prisindex för kommunal verksamhet har justerats upp ytterligare, en högre kostnadsutveckling är alltså att vänta liksom ökade kostnader för sociala avgifter. Om förvaltningen ska behålla samma nivå 2023 som 2022 saknas 847 Mnkr. Elevpengen kan därmed behöva sänkas i budget 2023.

Sänkt elevpeng kommer att få stora konsekvenser för verksamheten eftersom ersättningen i huvudsak finansierar skolans personal. Sänkt elevpeng kan innebära att stödet runt eleven och läraren minskar som en konsekvens. Detta innebär i sin tur att mer ansvar läggs på lärarna vilket kommer innebära att mindre resurser kan läggas på de elever som har störst behov av stöd. Detta går emot det politiskt satta målet om att möjliggöra att alla elever når sin fulla potential. Ytterligare konsekvenser av sänkt elevpeng kan bli högre personalomsättning, ökad arbetsbelastning och fler sjukskrivningar.

Under hösten arbetar förvaltningen vidare med effektiviseringar och prioriteringar för att nå budget i balans 2023. Arbetet är pågående och scenarier uppdateras löpande allt eftersom mer information kommer förvaltningen till känna.

3.2.6 Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder

Kommuncentral post (Belopp i tkr)	Utfall perioden	Prognos helår	Budgeterat belopp helår
Investeringsrelaterade driftskostnader	46	90	

3.3 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.3.1 Anmälningar enligt Lex Maria och Lex Sarah

	Kvartal 2 2022
Antal anmälningar enligt Lex Maria	2
Antal anmälningar enligt Lex Sarah	0

De åtgärder som vidtagits på övergripande nivå för att undvika att rapporterade avvikelser sker igen är kompetensstärkande insatser, säkerställande av rutiner inom berörda områden och gränssnitt gentemot samverkansaktörer. Se bilaga 2 för sammanfattning av anmälningarna.

3.3.2 Plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor

Uppföljning av implementering av plan för arbetet med nationella minoriteter.

Att systematisera arbetet med implementering av Göteborgs Stads plan för nationella minoritetsfrågor är ett pågående utvecklingsarbete där grundskoleförvaltningen och förskoleförvaltningen samverkar i vissa delar. I höst planeras kompetensutvecklingstillfällen om den romska minoritetens historia, kultur och nuläge för rektorer, biträdande rektorer, lärare och personal på skolor i nordost. Då kommer även information om det arbete som bedrivs och tillhandhålls inom olika verksamheter att ges. Grundskoleförvaltningen anordnar dessa tillfällen tillsammans med Levande historia, förskoleförvaltningen, stadsledningskontoret, rådet för nationella minoriteter, demokrati- och medborgarservice, språkcentrum och brobyggarna. Senare i höst planeras även vårdnadshavare att bjudas in till informationstillfälle och dialog.

En pilotsatsning med fokus på de nationella minoritetsspråken och kulturen planeras att genomföras våren 2023 på några utvalda skolor. Förhoppningen och syftet med satsningen är att den bland elever och lärare ska väcka intresse, öka kunskapen och medvetenheten om det fem nationella minoriteterna. Satsningen syftar också till att verka för inkludering och därmed främja arbetet med frågorna på skolan. Ett arbete pågår med att informera minoriteterna om planerad satsning och ta del av deras synpunkter, perspektiv och tips för att skapa ett relevant innehåll och som även ska knytas till läroplanen. Ambitionen är att satsningen ska bli bestående och utvidgas till fler skolor. Innehållet planeras även tillgängliggöras på Lärarakademiens site så att lärare kan ta del av materialet i sitt arbete. Eventuell utvidgning kommer dock att föregås av utvärdering av piloten.

Som informations- och kunskaphöjande insats finns på förvaltningens intranät en stödsida med information om etnisk tillhörighet och nationella minoriteter. Där finns information om de fem nationella minoriteterna, om modersmålsundervisning, om finskt förvaltningsområde samt material för fortbildning/utbildningar och för undervisning. Informationsinsatser görs både till rektor och vårdnadshavare för att uppmärksamma rättigheten till modersmålsundervisning och modersmålsundervisning som språkval.

En utmaning, framför allt avseende den romska minoriteten, är svårigheten att rekrytera modersmåls lärare och att därmed kunna garantera kvaliteten på undervisningen. Inom den romska minoriteten ansöker få vårdnadshavare om modersmål, särskilt om den varietet som erbjuds inte stämmer överens med den varietet som familjen talar. Många familjer vill heller inte uppge att de är berättigade till att läsa romano chib. Det är viktigt att arbeta mer uppsökande och relationellt i relation till romska målgruppen. Här är brobygggarverksamheten en viktig pusselbit.

3.3.3 Plan för arbetet med finskt förvaltningsområde

Uppföljning av implementering av plan för finskt förvaltningsområde.

Arbetet med implementeringen av planen för finskt förvaltningsområde skiljer sig inte nämnvärt mot vad som redogjorts för ovan, i avsnitt om implementering av planen för arbetet med nationella minoriteter. Också detta är ett pågående utvecklingsarbete. Som en del i arbetet har dialog förts med förskoleförvaltningen under våren 2022 om att etablera ett samarbete och som skulle kunna innebära ett sammanhållet stöd och dialog med de fem nationella minoriteterna. Utöver grundskoleförvaltningens deltagande på Göteborgs Stads sverigefinska rådsmöten kommer förvaltningen även att delta i sverigefinska referensgruppen *Språk och utbildning*.

Ett gemensamt arbete mellan grundskoleförvaltningen och språkcentrum har förts i dialog med sverigefinska rådet, med fokus på modersmålsundervisning. Rutiner och kommunikation har setts över för att säkra familjers möjlighet att anmäla modersmålsundervisning. Det har även klagjorts att modersmålsstöd tillhandahålls i förskoleklass och modersmålsundervisning från årskurs 1. Ett yrkande i grundskolenämnden våren 2022 har gett förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheterna för elever tillhörande minoriteterna ska få möjlighet att ha modersmålsundervisning även i förskoleklass. Uppdraget redovisas i mitten av hösten 2022.

Från hösten 2021 ges tvåspråkig undervisning i finska och svenska på två kommunala skolor i Göteborg. Skolorna är Skogomeskolan i Hisings-Backa och Slottsbergsskolan i Västra Frölunda. Söktrycket till den tvåspråkiga undervisning är lågt. I dagsläget är det endast 12 elever på Skogomeskolan som tar del av tvåspråkig undervisning. Här är geografin en påverkansfaktor. Ett utvecklingsarbete pågår med att se över hur gemensamma aktivitet/er kan erbjudas sverigefinska elever spridda över staden, exempelvis genom digital läxhjälp eller genom gemensamma aktiviteter på lov.

3.3.4 Uppföljning avtalssamverkan

Avtalssamverkan innebär att en kommun träffar avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av annan kommun eller region. Här

rapporterar förvaltningen om sådan avtalssamverkan som är aktuell inom grundskolenämndens verksamhet.

Totalt är det ungefär 485 elever från 53 kommuner som genomför sin utbildning i någon av Göteborg Stads kommunala grundskolor. Ungefär 455 elever från Göteborgs Stad genomför sin utbildning i andra kommuners kommunala grundskolor.

Då elever genomför sin utbildning i en annan kommun än hemkommunen regleras detta enligt två huvudprinciper:

1. Inom Göteborgsregionen (GR) genom ett samarbetsavtal som medlemskommunerna gemensamt ställt sig bakom. Det avtalet reglerar bland annat ersättningen för skola och fritidshem. Mellan dessa kommuner skrivs inga avtal utanför det gemensamma avtalet.
2. För övriga kommuner utanför Göteborgsregionen skrivs avtal och överenskommelser gällande den ersättning hemkommunen ska betala till kommunen där eleven genomför sin utbildning.

4 Styrinformation till nämnden

4.1 Systematiskt kvalitetsarbete

I följande avsnitt beskrivs övergripande teman för det systematiska kvalitetsarbetet på skolorna och några av de utvecklingsområden som varit aktuella under årets första hälft. I kommande kvalitetsrapport presenteras en bredare och djupare bild av skolornas systematiska kvalitetsarbete.

Vidare beskrivs några utvecklingsprojekt inom digitalisering. Därefter följer kort information om de förslag till ledningssystem för den verksamhet grundskolenämnden anordnar enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

4.1.1 Skolornas systematiska kvalitetsarbete

Analys av kunskapsresultat

Alla skolenheter och skolområden har nu startat sitt interna arbete med att sortera, analysera vårens kunskapsresultat. Utifrån analysen görs orsakssambanden mellan skolans förutsättningar, kunskapsresultat och elevernas behov. Därefter formuleras eller revideras skolans prioriterade mål, kompetensförstärkning planeras och indikatorer för uppföljning tas fram. Allt sker i samarbete mellan skolledning och skolans personal.

Förvaltningen har nu också förberett alla skolområdets enskilda kvalitetsdialoger. De startar i september och pågår ungefär en månad. De fokuserar på skolans nulägesanalys, prioriterade mål och läsårets pedagogiska utvecklingsarbete.

Rektorsverkstäder

Rektorsverkstaden samlar en gång per månad alla rektorer i förvaltningen för att tillsammans fördjupa sig i ett givet ämne och i kollegiala samtal ta del av goda exempel och lära av varandra. Rektorsverkstaden i mars hade som syfte att ge ytterligare kunskap och dialog om *Samverkan mellan skola och hem* med stöd av det så kallade *Förväntansdokumentet* (Riktlinje för Samverkan mellan skola och hem). Vid rektorsverkstaden i april fokuserades åter på de åtta kännetecknen för god undervisning. Skolledningsteamet fick fördjupad kunskap och uppmuntrades till dialog kring utveckling av undervisningen genom kollegialt lärande, både inom och mellan skolenheter. Terminens sista rektorsverkstad hade, med stöd från Göteborgs universitet, fokus på att öka kunskapen om den nya läroplanen Lgr22 samt stärka implementeringsarbetet på skolorna.

Arbetet med tillgängliga lärmiljöer

Under årets första hälft har arbete pågått med att sprida och förankra riktlinjen för tillgängliga lärmiljöer både genom nätverk, samt genom två rektorsverkstäder som haft fokus på *Tillgänglig lärmiljö* respektive *Samverkan hem och skola*. Kompetenshöjande insatser har genomförts på stadens skolor, för den samlade elevhälsans olika professioner.

De tre rektorsverkstäder i höst kommer fokusera på *Tillgängliga lärmiljöer och Tillgänglig undervisning, Hälsofrämjande skolutveckling för alla elever*,

Utvecklingsarbete för en NPF-vänlig (Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) skola. Bland annat kommer skolor i staden som bedriver olika typer av utvecklingsarbeten inom dessa områden att delta och sprida sina erfarenheter.

Under hösten kommer även en lärportal lanseras inom Lärarakademin. Här kommer stadens skolor att kunna ta del av stödmaterial för att vidare kunna utveckla sin verksamhet och göra lärmiljö och undervisning mer tillgänglig för alla.

4.1.2 Kvalitetsledningssystem enligt LSS

Grundskoleförvaltningen har under våren 2022 tagit fram ett ledningssystem för grundskolenämndens verksamheter i Grundskoleförvaltningen, Göteborgs Stad, som rör korttidstillsyn för barn över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov (9 § p 6 Lag [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS) och utgår från *Föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete* (SOSFS 2011:9) samt från relevanta lagstiftningar och författningar inom området.

Ledningssystemet gäller tillsvidare för alla medarbetare som arbetar med korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS, deras chefer samt övriga berörda på grundskoleförvaltningen.

Arbete med implementering av ledningssystemet pågår och utbildningar för berörda är planerade att starta i början av hösten 2022.

Ledningssystem för grundskolenämndens verksamhet som rör korttidstillsyn enligt LSS är bilagd delårsrapporten. I samband med nämndbehandling av denna delårsrapport föreslås nämnden fastställa ledningssystemet.

4.1.3 Ledningssystem för HSL och HSL Skolfam

Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom elevhälsan

Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom elevhälsan har reviderats utifrån att grundskoleförvaltningen sedan den 16 april 2022 har en egen verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen, istället för att som tidigare ha en gemensam med utbildningsförvaltningen. Organisationsförändringen krävde smärre revideringar i det befintliga ledningssystemet. Ledningssystemet gäller för all hälso- och sjukvård inom elevhälsan i grundskoleförvaltningen i Göteborgs Stad och utgår från *Föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete* (SOSFS 2011:9) samt från relevanta lagstiftningar och författningar inom området. Ledningssystemet bygger också på det övergripande *Ledningssystem för kvalitet för all hälso- och sjukvård inom Göteborgs Stad*.

Reviderat *Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom elevhälsan* är bilagd delårsrapporten. I samband med nämndbehandling av denna delårsrapport föreslås nämnden fastställa ledningssystemet.

Ledningssystem för hälso- och sjukvården inom Skolfam

Skolfams psykologer inbegrips inte i *Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom elevhälsan*. Därför har ett nytt ledningssystem för dessa skapats, *Ledningssystem för hälso- och sjukvården inom Skolfam*. Ledningssystemet gäller de insatser inom Skolfam som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen i Grundskoleförvaltningen i Göteborgs Stad och utgår från *Föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem*

för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) samt från relevanta lagstiftningar och författningar inom området.

Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom Skolfam är bilagd delårsrapporten. I samband med nämndbehandling av denna delårsrapport föreslås nämnden fastställa ledningssystemet.

4.2 Ekonomi i balans

Grundskoleförvaltningen har en budget i balans till och med augusti och redovisar en resultatavvikelse på 264 Mnkr jämför med budget. Förvaltningen prognosticerar ett positivt resultat på 10 Mnkr för helåret. Utbildningsområden redovisar en resultatavvikelse på 62 Mnkr jämfört med budget 2022 och lämnar en årsprognos på 28 Mnkr. Samtliga fyra utbildningsområden har positiva resultatavvikelser samt positiva årsprognoser. Dock finns variationer i ekonomisk resultat inom respektive utbildningsområde.

Utbildningsområdenas resultat till och med augusti visar att 54 av 79 skolområden har ett överskott eller en ekonomi i balans, vilket är en försämring jämfört med maj då 63 av 79 skolområden var i balans (se Bilaga 7 Resultat och prognos aug per skolområde). 25 skolområden har ett underskott per augusti på sammanlagt 26 Mnkr vilket också är en försämring jämfört med maj då 16 skolområden hade ett underskott på 9,2 Mnkr. Försämringen beror dels på att bemanningen har ökat och dels på att skolområdena erhöll extra pengar i början av året, så som sjuklöneersättning för covid-19 och uttag av tidigare upparbetat överskott motsvarande totalt 79 Mnkr.

Utifrån helårsprognosen har 50 skolområden ett överskott eller en nollprognos. 29 skolområden har ett underskott på sammanlagt 34 Mnkr. Av dessa prognostiserar 18 skolområden ett underskott som överstiger 0,5 Mnkr och står tillsammans för en obalans på 31 Mnkr. Jämfört med maj månads helårsprognos så var det då endast 10 skolområden som hade ett prognostiserat underskott som överstiger 0,5 Mnkr på sammanlagt 12,8 Mnkr. Åtgärdsplaner är påbörjade på de skolområden som har ett negativt resultat eller negativ årsprognos.

Grundskoleförvaltningens utbildningsområden hade i augusti en bemanning på 6898 heltidstjänster vilket är 62 färre än budgeterad nivå på 6960 heltidstjänster. Det lägre antalet kan förklaras av sena anställningar i augusti. Jämfört med augusti 2021 har antalet heltidstjänster ökat med 246 stycken, vilket motsvarar 3,4 procent. Utbildningsområdenas prognostiserade bemanning i december är på 402 heltidstjänster fler än budgeterat, vilket motsvarar 5,8 procent samt är 23 heltidstjänster fler än i helårsprognosen som gjordes i maj. Den ökade bemanningen är också förklaringen till varför antalet negativa prognoser är fler i augusti.

Förvaltningen har totalt sett ökat sin bemanning i augusti med 304 heltidstjänster jämfört med augusti 2021, vilket motsvarar 3,7 procent. Ökningen är främst inom skolområdena. I år har skolområdena totalt sett ekonomiska möjligheter till att utöka personal på grund av bland annat tillfälliga statsbidrag. Utifrån Stadsledningskontorets beräkningsförutsättningar för 2023 ser den ekonomiska situationen dock annorlunda ut nästa år vilket föranleder behovet att komma ner till den budgeterade nivån av årsarbetare.

Livsmedelspriser

Livsmedelspriserna har ökat under året och prisskillnaden på den upphandlade varukorgen för ramavtalet är 9,4 procent högre i maj 2022 jämfört med november 2021. Förvaltningen för Inköp och upphandling har meddelat att prisjusteringar kommer att ske i september och snittökningen på produkter som förvaltningen köper ökar med cirka 9 procent. Förvaltningen har under det första halvåret arbetat upp ett överskott inom måltidsbudgeten som under höstterminen kan användas till att ta höjd för prisökningar på livsmedel, råvaror och transporter. Inför 2023 års budget kommer sannolikt prioriteringar på livsmedel att behöva göras för att kunna bibehålla näringsrika och varierande måltider.

Utmaningar 2023

I år har grundskoleförvaltningen goda ekonomiska förutsättningar vilket ger utrymme för bland annat ett högre bemanningsläge jämfört med budget. Stadsledningskontorets beräkningsförutsättningar för 2023 förmedlar en annan ekonomisk situation med flera utmaningar vilket redogörs för närmare i avsnitt 3.2.5. Förvaltningen kommer behöva anpassa verksamheten om inte ekonomiska resurser erhålls utifrån de av nämnden beslutade verksamhetsnomineringarna inför budget 2023. Anpassningar av verksamheten kan innebära minskad bemanning på skolområdena vilket kan påverka undervisningen och därmed eleverna.

4.2.1 Statsbidrag och kompletteringsbudget

Statsbidraget Skolmiljarden syftar till att minska de negativa effekterna på elevers kunskapsutveckling och hälsa till följd av covid-19-pandemin. Grundskolenämnden tilldelades 51,5 Mnkr. I juni beslutade nämnden om statsbidragets fördelning. De fristående skolornas medel fördelades proportionellt utifrån elevtal i resursfördelningsmodellen och för den kommunala skolverksamheten definierades ett antal insatser med central samordning i förvaltningen, totalt 41,6 Mnkr (dnr N609-2037/22). De insatser som förvaltningen har definierat är bland annat inköp av läromedel och material till skolbibliotek, extra satsning på studiehandledning, mikrofonpool och hjälpmedel för hörselstöd.

Verkställande av insatser samordnas med insatser som följd av kompletteringsbudgeten som nämnden beslutade om vid samma tillfälle. Kompletteringsbudgetens insatser riktar sig bland annat till läromedelsinköp men även till minskning av den utredningsskuld som finns kopplat till elever i behov av särskilt stöd, tidiga insatser, fortbildning av lärare och stärkt elevhälsa. Planering av insatser i samarbete med socialförvaltningarna pågår också. Åtterrapporering av hur de ekonomiska tillskotten använts sker i årsrapporten 2022.

I slutet av juni kom besked från Skolverket för de ekonomiska ramarna avseende bidragsår 3 för statsbidraget för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden. Sex göteborgsskolor hade då fallit ur rikslistan över skolor som ligger i landets mest utsatta områden. Med tanke på att bidragsår 3 började 1 juli 2022 kom informationen sent vilket gav dessa sex skolor försämrade förutsättningar att ställa om sin verksamhet utan dessa medel. Bidragsåret sträcker sig från 1 juli 2022 till 30 juni 2023, omräknat utifrån den nya bidragsramen innebär det ett ekonomiskt tapp för dessa sex skolor på totalt 8 Mnkr för halva bidragsåret 1 juli-31 december 2022.

Några av de centralt planerade insatserna för skolmiljarden och kompletteringsbudgeten kommer troligtvis inte kunna genomföras fullt ut under

2022, förvaltningen föreslår därför att eventuellt överskott från dessa båda pottor fördelas till de sex skolor som för hösten inte får del av statsbidraget för förbättrad arbetsmiljö för lärare.

Inför kommande budgetår är en del förändringar i statsbidrag aviserade. Förvaltningen informerar nämnden i samband med budgetprocessen i det fall detta ger väsentligt förändrade förutsättningar.

Kompletteringsbudget för sociala insatser i skolan

Kommunfullmäktige beslutade 19 maj 2022 att omprioritera 40 mnkr från den kommuncentrala potten försörjningsstöd extra beredskap till en ny kommuncentral pott för att förstärka sociala insatser i skolorna. Av beslutet framgår att socialnämnderna och grundskolenämnden gemensamt ska avropa medel för insatserna under 2022. Berörda förvaltningar har kommit överens om att grundskolenämnden ska avropa medel för insatserna. Grundskoleförvaltningen föreslår i samband med denna delårsrapportering att nämnden avropar 24,1 Mnkr för insatser som beskrivs nedan. I enlighet med bidrag på lika villkor kommer del av den avropade summan fördelas till fristående huvudmän.

Viktiga områden där grundskoleförvaltningen och socialförvaltningarna i samarbete bidrar till barns och ungas förbättrade livsvillkor utgörs av barns och ungas möjligheter till en meningsfull fritid, samverkan med vårdnadshavare, samt arbete kring hur kompletterande kompetenser behöver utformas i verksamhet där olika parter och professioner bidrar.

Skolan som arena/Lights On är koncept som har arbetats fram i samverkan mellan flera parter, vilket är en framgångsfaktor. Här behövs förstärkning och långsiktiga satsningar. Personalresurserna är relativt låga sett till uppdragets karaktär. Att samla flera aktörers aktiviteter på samma arena ökar stabiliteten och underlättar för barn och unga att delta i aktiviteterna. Att nyttja skolans lokaler i direkt anslutning till skoldagen gynnar ett brett deltagande där inte minst flickor fångas upp på ett bra sätt. Verksamheten på Skolan som arena/Lights On samfinansieras från olika parter och med olika tidsperspektiv för olika delar av finansieringen.

En positiv dialog med vårdnadshavare gynnar barns och familjers helhetssituation. Både socialförvaltningarna och skolan har behov av att nå vårdnadshavare i ett tidigt skede, sett till familjer där det finns en oro för barns sociala och kunskapsmässiga utveckling. Det pågår många insatser som kan växlas upp. Viktiga fokus är att stöd framgångsrikt kan erbjudas genom etablerade och varaktiga strukturer, såsom barnhälsovård, förskola och skola. Här är öppna arenor som familjecentraler, öppna förskolor samt Skolor som arena/Lights On-skolor viktiga mötesplatser som kan nyttjas.

En utmaning ligger i en ansträngd ekonomisk situation kopplad till ordinarie budgetram för flera inblandade parter i samverkanssatsningarna. Vid ökade kostnader förknippade med grunduppdrag som är svåra att påverka inom respektive parts ansvarsområde, finns en risk att samverkansinsatser prioriteras bort alternativt finansieras via tillfälliga medel. Flera inblandade parter får betydande tillskott av tillfälliga medel, vilka är svåra att nyttja för kvalitativa förstärkningar. Det kan finnas anledning att utforska möjligheter att nyttja tillfälliga medel med ett längre sikte.

4.3 Rapportering av pågående uppdrag samt viktiga händelser

Uppföljning av skolplaceringar och skolbyte våren 2022

I Delårsrapport mars presenterade förvaltningen resultatet av vårens skolplacering (*Önska skola*) inför hösten 2022. Cirka 10 400 elever fick en placering i förvaltningens grundskolor utan några avsteg från nämndens regelverk. Cirka 82 procent av de som önskat skola fick sitt första önskemål. Cirka 92 procent fick något av sina fem önskemål. För att komplettera resultatet redovisas här också utfallet av skolbytesperioden. Under skolbytesperioden kan placeringar i fristående skolor frigöra platser som kan resultera i att ytterligare fler elever får en önskad skolplacering.

729 elever från *Önska skola* ansökte om skolbyte och av dessa fick 39 procent ny placering. Det var främst elever i blivande förskoleklass och årskurs 7 som ansökte om ett byte. I hela staden var det ungefär 630 elever som i *Önska skola* inte fått något av sina önskemål. 298 av dessa ansökte om skolbyte varav 23 procent fick ny skolplacering. Av de 190 elever som i utfallet av *Önska skola* kommer ensamma från sin förra skola till ny skola ansökte 53 om skolbyte, varav 23 elever fick en ny placering.

Efter att vårens skolplaceringsprocess avslutats har under perioden juni-augusti cirka 2 000 elever erbjudits skolplacering inför läsåret 2022/2023. Detta avser främst elever som är nyinflyttade i kommunen, har flyttat inom staden som berättigar till en ny närområdesskola, önskar byta från en fristående huvudman eller är nyanländ. Under samma period har 164 elever från Römosseskolan ansökt och fått ny placering i kommunal grundskola.

Mottagande av nyanlända elever

Sedan vårterminens start 2020 har Göteborgs Stad en central mottagningsenhet som tar emot alla nyanlända grundskoleelever i staden. På Mottagningsenheten görs en inledande bedömning av elevernas förkunskaper, i enlighet med skollagen 3 kap §12c. Verksamheten är igång även under skolloven så att kartläggning kan ske då och göra eleverna redo att starta sin skolgång i Sverige så fort som möjligt.

Under vårterminen 2022 har drygt 500 elever passerat Mottagningsenheten. Utöver de elever som kommit under massflyktsdirektivet kommer de flesta elever på grund av att en förälder fått arbete i Sverige. Bland de största arbetsgivarna finns Volvo Cars och Heart Aerospace, som har rekryterat arbetskraft från såväl Indien som Brasilien.

Under vårterminen togs ungefär 200 elever från Ukraina emot, varav cirka 140 sedan fick placering på kommunala grundskolor. Drygt 30 elever placerades direkt på fristående skolor och deltog inte i Mottagningsenhetens introduktionsprogram. Under juli-augusti 2022 har cirka 50 elever från Ukraina tagits emot. Ytterligare elever från Ukraina väntas under höstterminen, men det är i dagsläget oklar hur många som kan väntas komma.

4.3.1 Förändringsprojekt

4.3.1.1 Ny skolenhetsorganisation steg 2

Projekt ny skolenhetsorganisation steg 2 omhändertar det fortsatta arbetet med planering och genomförande av den nya skolenhetsorganisationen och däri de återstående delarna av skolenhetsutredningens grundläggande principer. Arbetet handlar om utreda, planera och föreslå grundläggande principer för en ändamålsenlig, rättssäker och effektiv organisering av:

- Grundsärskolan
- Utbildningsområdes- och stadengemensamma särskilda undervisningsgrupper och resursskola
- Styrning och ledning för en samlad elevhälsa

Projektet har som mål att skapa goda förutsättningar för elever med särskilt behov av stöd i undervisningen. Tillgången till platser på grundsärskola och särskilda undervisningsgrupper är i dagsläget ojämnt i antal och ojämnt fördelade i utbildningsområdena och över Göteborgs Stad. Målsättningen är att alla elever ska ha samma rätt att få sitt stöd tillgodosett nära hemmet och det bör finnas lokaler som är anpassade och utgör en bra lärmiljö. Syftet är att ge elever stärkta förutsättningar för hög kvalitet i undervisningen, inkludering och delaktighet. Området styrning och ledning för en samlad elevhälsa handlar om att skapa förutsättningar för att elevhälsan fortsatt ska utvecklas som en helhet där lärande och hälsa hör ihop. I dagsläget ansvarar olika delar för utveckling av elevhälsan.

Arbetet har under 2022 varit fokuserat på utredning, perspektivinsamling och dialog såväl inom som utom förvaltningen och med förtroendevalda. Nämndens strategiska dialog 2022 användes som en del av perspektivinsamlingen som ligger till grund för det underlag till beslut som tas fram. Dialogprocessen bestod av enkät till vårdnadshavare, elever och medarbetare, fördjupande intervjuer med vårdnadshavare och gemensam prioritering i en arbetsgrupp bestående av vårdnadshavare och representanter från förvaltning och nämnd. Syftet med dialogen var att samla in viktiga värden inför beslut om hur vi framöver ska organisera grundsärskolan, stadengemensamma särskilda undervisningsgrupper och resursskolor samt styrning och ledning för en samlad elevhälsa. Dialogprocessen gav värdefull information som kommer att användas inom projektet när förslag bereds.

Projektet kommer att leverera förslag på grundläggande principer för framtida organisatoriska förändringar under hösten 2022 för nämnden att besluta om.

4.3.1.2 Projekt ny organisation Kulturskola och kultur i skolan

För att Kulturskolan och Kultur i skolan ska kunna arbeta mer systematiskt mot uppsatta mål behövs en förändring både när det gäller organisation, resursfördelning och verksamhet. I april 2022 beslutades utformningen av den nya organisationen för Kulturskolan och Kultur i Skolan och vilka bemanningsprinciper som ska gälla. I början av juni gick erbjudanden om tjänster i den nya organisationen ut och i augusti startade de nya enheterna upp sitt arbete. Övergången till den nya organisationen sker utifrån verksamhetskritiska punkter och genomförs därför i olika faser under hösten 2022.

Fokus för den nya organisationen kommer att ligga på att bygga hållbara strukturer som kan stärka styrning och ledning samt stödja det systematiska kvalitetsarbetet

och den verksamhetsutveckling som behöver ske framåt.

Hösten 2022 planeras ett samarbete med Demokrati och medborgarservice där en behovsinventering ska göras utifrån utmaningen att göra Kulturskolans utbud känd för de som inte känner till verksamheten. Intervjuer med utvalda målgrupper ska genomföras som ett första steg i detta arbete.

4.3.1.3 Digitalt utvecklings- och effektiviseringsarbete

Här följer beskrivning av några av de digitala utvecklingsarbeten- och projekt som pågår i förvaltningen.

Lärplattformen Vklass

Lärplattformen Vklass har under augusti 2022 implementerats för lärare, elever och vårdnadshavare. Vklass tillgodoser en effektiv hantering av omsorgsschema och närvaro för fritidshem, vilket innebär att analog hantering kan elimineras. Som stöd för medarbetare och elever/vårdnadshavare har två digitala utbildningsportaler tagits fram. Alla medarbetare erbjuds genom utbildningsportalen e-learning-kurser. Hittills har cirka 3000 medarbetare påbörjat dessa kurser.

Referenspersoner, som består av skolpersonal i olika befattningar, har under vårterminen arbetat med att forma systemet utifrån sina pedagogiska roller, uppdrag och verksamhetsformer. Projektet har tagit flera riktningbeslut om hur skolorna ska nyttja Vklass exempelvis kring hanteringen av åtgärdsprogram och elevers utvecklingsplaner. Detta bör leda till ökad likvärdighet inom staden. Kontinuerligt pågår utvecklingsarbete tillsammans med Vklass för att säkerställa att de krav som leverantören ej kunnat leverera åtgärdas.

IST administration

All grundfunktionalitet i IST Administration är nu implementerad och ingen elevadministration sker längre i Procapita. Det har varit och är fortsatt stora utmaningar runt IST Administrations prestanda och funktionalitet. I våras skedde flera avvikelser i samband med betygsrapporteringen. Avvikelserna har medfört stor manuell hantering och stora personella insatser såväl på skolorna som inom centralförvaltning. Samtliga avvikelser är åtgärdade på kort sikt och anmälda till leverantören. I projektet pågår fortsatt dialog med leverantör runt supportärenden, ändringsbegäran och kommande leveranser som grundskoleförvaltningen väntar på. Vid årsskiftet övergår projektet IST administration till att vara en del av grundskoleförvaltningens ordinarie systemförvaltning.

Digitala nationella prov

Digitala nationella prov har under vårterminen genomförts för årskurs 6 och 9. Statistiken över genomförda digitala nationella prov visar på en nedgång från föregående år. Förvaltningen behöver säkra kompetens och praktiska förutsättningar för att kunna genomföra digitala nationella prov. Skolverket har aviserat att från och med 2024 sker en successiv övergång till enbart digitala nationella prov.

Pilotprojekt Lexplore - AI-screening av elevers läsförmåga

I kommunfullmäktiges budget för 2021 ges grundskolenämnden i uppdrag att genomföra en försöksverksamhet med screening av läsförståelse med hjälp av AI teknik. Utifrån detta uppdrag har grundskoleförvaltningen genomfört en pilotverksamhet där nio skolor genomfört screening av elevers läsförståelse med hjälp av AI teknik, genom programmet Lexplore. Samtliga pilotskolor har screenat elevernas läsförmåga i årskurs 2 och 5. Syftet med screeningen är att identifiera

elever som behöver stöd i sin läsutveckling för att möjliggöra tidiga insatser och uppföljning. Systemet kan föreslå läsaktiviteter utifrån elevens läsnivå och kan utmana elever i sitt läsande.

Skolorna uppfattar generellt att resultaten av screeningen är tydliga. Det upplevs vara en styrka att screeningen och resultaten bygger på objektivitet. Även om screeningarna upplevs ge en nyanserad bild påtalar skolor att resultaten av screeningen med Lexplore behöver kompletteras med andra bedömningar eller screeningar för att ge lärarna en fullständig bild av elevernas läsning och de svårigheter som eleverna har.

På frågan om hur skolorna tänker framåt och om de kommer fortsätta med Lexplore ser några skolor det som en självklarhet att fortsätta med detta screeningsverktyg. Andra skolor kan tänka fortsätta om det inte innebär några kostnader för den egna skolan. En skola svarar bestämt att de inte kommer använda sig av detta verktyg.

Digitalisering för effektivitet och tillgänglighet

Det finns många processer inom grundskoleförvaltningens verksamhet som har mycket att vinna på ökad digitalisering både vad gäller kvalitet, tillgänglighet och effektivitet. Exempel på pågående utvecklingsprojektet är digital hantering av fristående skolans ansökningar om tilläggsbelopp, säkra digitala meddelanden till vårdnadshavares digitala brevlåda för fritidshemadministration och digitala signaturer för dokument som behöver undertecknas. Vidare pågår arbete med nytt intranät, vilket är ett första steg mot en mer sammanhängande digital arbetsmiljö med medarbetarens behov i fokus.

4.4 Lokalförsörjning och kapacitet

Leveranser av fastigheter under 2022

Under 2022 har tre fastigheter levererats till grundskoleförvaltningen. Dessa fastigheter innefattar; Härlandatjärnskolan, Lilla gårdsstenskolan och Toleredsskolan. Leveransen av Härlandatjärnskolan och Lilla gårdsstenskolan innebär att förvaltningen får ytterligare 860 platser i tillförd kapacitet. Toleredsskolan har ersatt gammal skolbyggnad och medför därmed inte någon ytterligare tillförd kapacitet, dock medför den nya skolan bättre anpassade lokaler efter dagens krav på undervisning och pedagogik.

Ovan färdigställda fastigheter har beställts av tidigare stadsdelsnämnder.

Ombyggnation av Påvelundsskolan

Påvelundsskolans om- och tillbyggnation beräknades vara klar innan sommaren 2024 för att kunna ta emot elever höstterminen 2024. I tidigare rapporteringar har förvaltningen lyft att projektets komplexitet samt bakslag i bygglovsprocessen medfört förseningar.

Bedömningen är i dagsläget att tillbyggnationen kan vara färdigställd till höstterminen 2025. Om överklaganden inkommer kan dock tidplanen förskjutas ytterligare. Delar av byggnaden som avser ombyggnation förväntas vara färdigställda januari 2026.

Förseningen kan medföra utmaningar för skolplaceringar och kapacitet inom det

geografiska området där skolan är placerad.

För att klara kapacitetsbehovet inom området krävs evakuering. Förvaltningen arbetar i dagsläget med att se över förslag på lämpliga evakueringslösningar.

Ny Åkeredsskola

I delårsrapport mars rapporterade förvaltningen att hyresbeslut tagits i grundskolenämnden och att investeringsbeslut tagits i lokalnämnden. Vidare rapporterades att rivning av den tomma byggnaden förväntades påbörjas under 2022.

Byggnaden har nu rivits och det som kvarstår är rivning av resterande del av källaren, vilket beräknas ske under september månad. Från det att evakuering är genomförd och rivning är klar förväntas nyproduktionen av en ny byggnad ta cirka två år att färdigställa. Grundskoleförvaltningen och Lokalförvaltningen arbetar vidare tillsammans med att hitta evakueringslösningar för Åkeredsskolan och inriktningsbeslut förväntas läggas fram till nämnden under hösten.

Avvikelser i projekt i tidiga skeden

I tidigare rapporteringar har betydande utmaningar identifierats för fyra pågående detaljplaneprojekt innefattande nya skolor;

- Åkeredsrondellen i utbildningsområde Sydväst
- Götaverksgatan, Rimfrostgatan, samt Lillebyn/Björlanda i utbildningsområde Hisingen.

Åkeredsrondellen har fortsatt stora utmaningar och avsteg kommer att behöva göras ifrån skolenhetsutredningens principer avseende storlek. Förutsättningar för fullstor idrottshall är också begränsade. Götaverksagatan bedöms inte längre vara lämplig som för byggnation av skola på grund av markföröreningar och geoteknik. Rimfrostgatan bedöms inte heller inte vara lämplig att för byggnation av skola på grund av tekniska svårigheter. Ny placering av skola i Biskopsgården utreds inom ramen för nytt planprogram. Avseende Lillebyn/Björlanda är detaljplanearbetet försenat. Tillkommande planbesked för bostadsbyggnationer i närområdet medför ytterligare utmaningar kopplat till behov av framtida kapacitet.

Förvaltningen har löpande dialoger med stadsbyggnadskontoret via stadsledningskontoret som företräder grundskoleförvaltningen i detaljplaneprojekt.

Satsningar yttre miljöer

Grundskoleförvaltningen har i budget 2022 fått i uppdrag att genomföra riktade satsningar på 6 Mnr för att upprusta skolgårdar. Förvaltningen har tillsammans med lokalförvaltningen genomfört en behovskartläggning och därefter valt ut nedan skolgårdar.

- Hinnebacksskolan, Hisingen
- Solbackeskolan, Nordost
- Kungsladugård grundsärskola, Centrum
- Kannebacksskolan grundsärskola, Sydväst
- Tynneredsskolan, Sydväst
- Ängåsskolan, Sydväst

Upprustning av skolgårdarna är beställda till lokalförvaltningen och förväntas genomföras innan årsskiftet.

4.5 Krisberedskap

Grundskoleförvaltningens beredskapsplan 2022

I december 2020 fattade riksdagen beslut om nya och utökade mål för det civila försvaret. Målen handlade bland annat om att värna om civilbefolkningen och säkra att de viktigaste samhällsfunktionerna fungerar vid höjd beredskap, krigsfara eller krig. Riksdagens beslut har lett fram till att stadsledningskontoret gett alla förvaltningar och bolag i uppdrag att ta fram en beredskapsplan för sin verksamhet under 2022. Målet är att skapa en uthållig organisation som bidrar till att samhället kan fortsätta att fungera även vid höjd beredskap, krigsfara eller krig.

Beredskapsplanen ska gälla för hela förvaltningen och dess medarbetare och ska bland annat innehålla en krigsorganisation och bemanningsplan. Förvaltningens arbete med beredskapsplanen är påbörjad och kommer fortlöpa under hösten. När beredskapsplanen är framtagen ska den beslutas i grundskolenämnden innan årets slut.

Upprättande av nämndens risk och sårbarhetsanalys

I enlighet med lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, ska kommuner analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen samt hur dessa händelser kan påverka de egna verksamheterna. Kommunen ska vidare vidta åtgärder för att minska sårbarheten i sina verksamheter och därmed öka förmågan att hantera samhällsstörningar om de inträffar. Resultatet ska sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

Inför varje ny mandatperiod är kommuner även skyldiga att genomföra/revidera sina lokala risk och sårbarhetsanalyser. Inför den kommande nya mandatperioden behöver nämnden därmed upprätta en ny risk- och sårbarhetsanalys. Risk- och sårbarhetsanalysen är en förutsättning för att Göteborgs Stads förvaltningar och bolag på ett effektivt sätt ska kunna förebygga kriser/extraordinära händelser och hantera konsekvenserna av allvarliga samhällsstörningar.

Säkerhet och beredskap vid stadsledningskontoret är sammanhållande för arbetet med stadens risk och sårbarhetsanalys. Under hösten 2018 tog grundskoleförvaltningen fram sin första förvaltningsövergripande risk och sårbarhetsanalys. Den var en del i stadens samlade analys som sammanställdes av stadsledningskontoret under 2019. Risk- och sårbarhetsanalysen innehåller de tio högst värderade riskerna för grundskoleförvaltningen, åtgärder kopplat till riskerna samt vem som är ansvarig för att åtgärderna blir genomförda.

4.6 Intern styrning och kontroll

Grundskolenämnden ansvarar för att det finns en organisation och anvisningar för hur arbetet med intern kontroll ska bedrivas. Nämnden ska försäkra sig om att den interna kontrollen är tillräcklig och ändamålsenlig. I detta avsnitt följer uppföljning om de åtgärder och granskningar som samlad riskbild och intern kontrollplan för 2022 anger. Uppföljande information om avvikelser som förvaltningen tidigare rapporterat till nämnden redovisas också.

4.6.1 Uppföljning av intern kontrollplan 2022

Nämndens interna kontrollplan 2022 anger att granskning ska ske inom ett antal utvalda processer utifrån identifierade risker. Granskning har skett utifrån

- risk för brister i tidiga insatser
- risk för brister i studiehandledning för nyanlända elever
- risk för brister i den lokala skolpliktbevakningen

Granskningarna har visat att det finns behov av att ytterligare stärka vissa delar av de granskade processerna. De utvecklingsområden som identifieras kommer att vävas in i berörda stödfunktioners pågående stödinsatser och vid behov adderas till stödfunktionernas verksamhetsplaner som en del av förvaltningens övergripande systematiska kvalitetsarbete. Resultatet av granskningarna kommer att användas i arbetet med kommande års samlade riskbild.

Granskning av den centrala skolpliktbevakningen och uppföljande kontroll av skolplacering som sker utanför delegation kommer att genomföras under hösten 2022. Beskrivning av granskningarna finns i Bilaga 6 Uppföljning av intern kontrollplan 2022.

4.6.2 Uppföljning av åtgärder i nämndens samlade riskbild 2022

Arbete med de åtgärder som angetts i nämndens samlade riskbild pågår. Nedan presenteras några riskområden som har krävt eller fortsatt kräver omfattande åtgärder eller där åtgärderna inte har kunnat genomföras enligt plan.

Risk för kompetensbrist i grundsärskolan

Den stora expansion som redan skett och fortsatt väntas inom grundsärskolan innebär en stor utmaning vad gäller kompetensförsörjning. Nuläget och förvaltningens åtgärder för att komma tillrätta med situationen beskrivs närmare i avsnitt 3.1.3 om den långsiktig kompetensförsörjningen.

Brister i skolpliktsbevakning

I tidigare rapportering har förvaltningen informerat om att det förekommit brister i den centrala skolpliktbevakningen. Skolinspektionen riktade i januari ett föreläggande om att vidta åtgärder på generell nivå så att författningarnas krav avseende skolpliktbevakning följs och elevers rätt till utbildnings tillgodoses.

Det pågår ett kontinuerligt arbete att säkra och stärka den centrala skolpliktsbevakningen. Sedan april har riktade insatser påbörjats vilka har omfattat cirka 650 skolpliktsutredningar. I denna insats har bland annat utskick gjorts till vårdnadshavare och anmälningar har gjorts både till Försäkringskassan och Skatteverket. Hittills har ca 30 % av skolpliktsutredningarna avslutats då de har påvisat att skolplikten antingen är uppfylld eller att eleven inte längre har någon skolplikt. Det sistnämnda kan vara en följd av en längre utlandsvistelse som är intygad av skola i landet där eleven befinner sig. En skolpliktsutredning kan även avslutas i de fall skolpliktsansvaret ligger hos en annan kommun i och med ändring av elevs folkbokföring.

Det förekommer fortfarande eftersläpning i den centrala skolpliktsbevakningen och under hösten förstärks utredningsarbetet med ytterligare resurser. Det kvarstår brister i funktionaliteten i det nya elevadministrativa systemet IST Administration. Förbättringar som är möjliga att genomföra inom nuvarande funktionalitet är

identifierade och kommer att implementeras under tidig höst. Dessa kommer att underlätta den administrativa delen av utredningsarbetet och medföra att arbetet kan utföras på ett ändamålsenligt sätt.

Risk för avsteg från den löneadministrativa processen

Förvaltningen har sett över hanteringen av och uppföljningen av den löneadministrativa processen. En löpande stickprovskontroll genomförs med avstämningar mot lönesystemet för att säkra korrekta underlag.

Risk att utdrag från belastningsregistret saknas

Förvaltningen har beslutat om en ny rutin för uppvisande av utdrag från belastningsregister mot bakgrund av lagändring 2021. Rutinen är kommunicerad till berörda grupper.

4.6.3 Uppföljning av tidigare avvikelser

Utbetalning av bidrag till den fristående huvudmannen Föreningen Framstegsskolan

Nämnden bedömer alltjämt att det finns hinder att betala ut bidrag till den fristående huvudmannen Föreningen Framstegsskolan på grund av att föreningen saknar bankgiro kopplat till sitt organisationsnummer. Ärendet rapporteras till kommunledningen som en väsentlig avvikelse och beskrivs därför sammanfattat i stycke 2.1.2.

Extremt bemanningsläge vid året början pga covid-19

Sjukfrånvaron och specifikt korttidsfrånvaron (dag 1-14) har minskat sedan början på året då frånvaron var exceptionellt hög. Korttidsfrånvaron har för kvartal 2 minskat till ungefär motsvarande nivåer som före pandemin.

Olycksfall på skola på Hisingen

I delårsrapport mars rapporterade grundskolenämnden om en olycka som inträffade på Sjumilaskolans skolgård den 2 mars 2022. En elev avled till följd av skadorna. En intern utredning av händelsen genomfördes under våren. Utredningens sammanfattande bedömning var att skolan vid tillfället uppfyllt sitt tillsynsansvar, det fanns rastvakter på plats på det område där elevens och hens årskurs skulle vara på under rasten. Granskningen visar att skolans ledning regelbundet utrett de risker som har uppmärksamats men att det funnits moment inom det systematiska arbetsmiljöarbetet som inte genomförts eller dokumenterats. Skolan har med stöd av förvaltningen haft beredskap och förmåga att hantera krisen trots den tragiska utgången.

Skolinspektionen gör en delvis annan bedömning och menar i sitt föreläggande att huvudmannen ska vidta åtgärder för att säkerställa att elevers individuella behov och förutsättningar beaktas för att uppfylla tillsynansvaret. Grundskolenämnden ska redovisa sitt svar till Skolinspektionen senast 28 oktober.

Utredning av händelsen pågår fortfarande hos Arbetsmiljöverket och polisen.

5 Redovisning av nämndens uppdrag

5.1 Redovisning av uppdrag från KS/KF i och utanför budget (KF/KS kolumn)

5.1.1 Budgetuppdrag från KF:s budget 2022

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Nämnder och styrelser ges i uppdrag att tillgängliggöra lokaler till valnämnden för att säkerställa vallokaler	2022-01-01 2022-12-31	Vallokaler har tillhandahållits inom samtliga stadsområden.
▶ Pågående	Nämnder och styrelser får i uppdrag att genomföra ett långsiktigt strategiskt effektiviseringsarbete för att frigöra resurser inom staden.	2022-01-01 2022-12-31	Grundskolenämnden har sedan start arbetat aktivt för budget i balans och för att resurser ska nyttjas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. En hållbar organisation och långsiktiga interna regler och riktlinjer är avgörande.
⏸ Pågående med avvikelser	Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram ett förslag på hur friskolorna och de kommunala skolorna kan ha ett gemensamt skolvalssystem.	2022-01-01 2022-12-31	Förvaltningen fortsätter att fördjupa samarbetet med de fristående huvudmännen, exempelvis för att skapa bättre förutsättningar för en effektiv kapacitets- och skolplaceringsprocess, som förberedelse för en eventuell författningsändring.

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Grundskolenämnden får i uppdrag att utvärdera pågående försöksverksamhet med screening av läsförståelse med hjälp av AI med syfte att skala upp de delar som varit framgångsrika.	2022-01-01 2022-12-31	Pilot är genomförd och utvärderad. Skolorna uppfattar generellt att resultaten av screeningen är tydliga. Skolorna anser att screeningen behöver kompletteras med andra bedömningar för att ge lärarna en fullständig bild av elevernas läskunnighet.
✓ Avslutad	Grundskolenämnden får i uppdrag att, med syfte att säkerställa tidiga insatser, använda möjligheten för elever som inte når kunskapskraven att gå om ett år på lågstadiet.	2022-01-01 2022-12-31	GSF bedömer att det inte finns någon vetenskaplig grund för att låta fler elever gå om. I studien <i>Visible Learning</i> (J Hattie) påvisas entydigt neg effekter av att gå om. Enl studien ökar ex risken för skolavhopp. Detta presenterades för nämnd 220208.
▶ Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att bygga ut möjligheten till särskilda undervisningsgrupper för elever som på olika sätt behöver stöd i en mindre grupp.	2022-01-01 2022-12-31	SU-grupper är enl skollag rektors ansvar. Projekt ny skolenhetsorg steg 2 ska under hösten föreslå hur stadengemensam organisering av SU-grupper ska utformas.
✓ Avslutad	Grundskolenämnden får i uppdrag att bygga ut skolakuten Elevator och utveckla möjligheterna att flytta en elev från skolenheten för att bryta ett destruktivt beteende.	2022-01-01 2022-12-31	GSF bedömer att Elevators sju platser kan tillgodose de behov som finns. GSF ser däremot ett behov av att utveckla Elevators stöd till skolorna innan en elev hamnar i behov av omplacering, samt efter en placering, när en elev ska tillbaka till skolan.

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att tillsammans med förskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning och lokalnämnden ta fram en gemensam överenskommelse för att förenkla för nyttjandet av varandras lokaler.	2022-01-01 2022-12-31	Riktlinjen är framtagen. Kommunstyrelsen har beslutat om att riktlinjen ska gå ut på remiss till stadens nämnder och styrelser. Riktlinjen förväntas gå upp till KS/KF för beslut under kvartal 3 2022.
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att tillsammans med förskolenämnden och utbildningsnämnden, idrotts- och föreningsnämnden samt lokalnämnden ta fram en samordnad process för att förstärka planering, proaktivt underhåll och upprustning av lokaler och utomhusmiljöer.	2022-01-01 2022-12-31	Rapport är framtagen av inrättad arbetsgrupp och väntar på styrgruppsbeslut som förväntas beslutas under september.
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att fortsätta utveckla lärarakademin och rektorsakademin.	2022-01-01 2022-12-31	Utvecklingen av Lärarakademin fortgår. Modell för lärares introduktionsår finns, samt en digital plattform där insatser kan tillgängliggöras. Mentorprogram inom rektorsakademin är avslutad med förslag till fortsättning. Introutrb har vidareutvecklats.
 Avslutad	Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram förslag på hur elever som presterar väl eller gjort stora förbättringar i sina studieresultat ska kunna premieras.	2022-01-01 2022-12-31	En majoritet av skolorna premierar goda insatser, både goda resultat och fina sociala insatser i olika årskurser. Flertalet skolor uppmärksammar elever i åk 9 med goda resultat och höga meritpoäng. Ex tilldelas diplom, biobiljett, stipendier.

5.1.2 Budgetuppdrag från KF:s budget 2021

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
 Pågående med avvikelser	Grundskolenämnden får i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett gemensamt skolval med de fristående skolorna.	2021-01-01 2021-12-31	Förvaltningen fortsätter att fördjupa samarbetet med de fristående huvudmännen, exempelvis för att skapa bättre förutsättningar för en effektiv kapacitets- och skolplaceringsprocess, som förberedelse för en eventuell författningsändring.
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att utreda förutsättningarna för digital undervisning inom Kulturskolan.	2021-01-01 2021-12-31	Från ht 2022 deltar Kulturskolan i projekt tillsammans med Stockholm och Malmö. Målet är att utveckla, utöka och tillgängliggöra Kulturskolans digitala utbud. Projektet bekostar en samordnare och ämnesansvariga för projektets olika utvecklingsspår.
 Pågående	Utbildningsnämnden och grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram en plan för att halvera andelen elever utan gymnasiebehörighet i skolor i utsatta områden till 2025. En del av utredningen ska belysa hur ett "tionde år" kan användas i staden.	2021-01-01 2021-12-31	Arbetet med planen pågår i form av inventering av insatser, intervjuer, workshop samt skolbesök. Arbetet framåt består av sammanställning av material som har samlats in tillsammans med statistik gällande de berörda skolorna.

5.1.3 Budgetuppdrag från KF:s budget 2020

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att se över möjliga realiseringar av tillgångar i syfte stärka stadens finansiering av kommande års investeringsprojekt.	2020-01-01 2020-12-31	Uppdraget är ej tillämpligt inom nämndens verksamhetsområde.
✓ Avslutad	Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att sträva efter hög kostnadstäckning på avgiftsbelagda verksamheter, där så är möjligt.	2020-01-01 2020-12-31	Uppdraget är ej tillämpligt inom nämndens verksamhetsområde.
▶ Pågående	Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bedriva ett digitalt effektiviseringsarbete under hela planperioden.	2020-01-01 2022-12-31	Inom flera områden är dig ansökningar realiserade eller under uppstart. Dig signaturer används för signering av nämndsprotokoll och detta sätt att signera förväntas öka. Dig journalföring Skolfam är på gång. Möjligheter att nyttja RPA undersöks.
▶ Pågående	Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bidra till att minska stadens totala personalvolym, enligt arbetad tid, under mandatperioden.	2020-01-01 2022-12-31	

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet så att det genomsyrar hela stöd- och styrkedjan.	2020-01-01 2020-12-31	Ett löpande arbete för att vidareutveckla stöd- o styrkedjan pågår. Just nu fokuseras på att bättre koppla ihop skolornas kvalitetsarbete med nämndens. Under året har flera ledningssystem tillkommit. Vidare arbetas med att synka de olika systemen.
 Avslutad	Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram verktyg för att testa språkförståelse och matematiskt tänkande i förskoleklass.	2020-01-01 2020-12-31	Alla skolor är från staten ålagd att uppfylla Läsa-skriv-räkna-garantin. För skolorna är ett årshjul skapat för att tydliggöra vad som ska ske under året. Ytterligare stödmaterial är framtaget och implementerat.
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att starta fler spetsutbildningar.	2020-01-01 2020-12-31	Uppstart av spetsklasser kommer att kunna äga rum tidigast vid läsårsstart 2024 på grund av förseningar i den nationella processen.
 Avslutad	Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram ett förväntansdokument som ska gälla för stadens grundskolor.	2020-01-01 2020-12-31	Dokumentet är framtaget och fastslaget av nämnd i samband med årsrapport 2021.

5.1.4 Uppdrag till nämnd/styrelse som tilldelats utanför budgetbeslut

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
 Pågående	Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att införa verksamhetsspecifika klimatmål som en del i det ordinarie uppföljningssystemet senast 2020. Målen ska vara baserade på att vi globalt uppnår 1,5-gradersmålet.	2020-08-20 2020-12-31	Förvaltningens verksamhetsspecifika klimatmål kommer att tas fram inom ramen för miljöledningssystemet, vilket innebär att det verksamhetsspecifika målet formuleras i verksamhetsplanen för 2023.
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att genomföra en pilotverksamhet med metoden MVP eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod på skolor som önskar delta i piloten.	2021-08-26 2021-12-31	Föreningen MÅN Gbg o GSF har ingått en IOP kring insatser för elever/personal, för att förebygga destruktiva beteenden, motverka psykisk ohälsa, främja jämställdhet. Detta är ett utforskande arbete med unga åldrar. Arb utvärderas o analyseras 2022
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att anpassa Angeredsgymnasiets systematiska arbete kring hedersrelaterat våld och förtryck inom sex- och samlevnadsundervisningen till högstadiet och implementera i grundskolor där det finns behov.	2021-11-25 2021-12-31	Planeras för att kunna samordnas med implementeringen av de nya kursplanerna inför hösten 2022. I kursplanerna kommer det nya och skarpare skrivningar kring sexualitet, samtycke och relationer.
 Avslutad	Utbildningsnämnden, grundskolenämnden och förskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att förvaltningarnas MR-team i större utsträckning arbetar i mer elevnära verksamhet i skolorna.	2021-11-25 2021-12-31	På grundskoleförvaltningen samordnas MR-frågor av enhet Hållbar utveckling. Arbetet är organiserat på det sätt som anses ge mest stöd till så många skolor som möjligt. Detta innebär att ge stöd till rektorer/lärare så att de kan arbeta med eleverna.

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Alla stadens nämnder ges i uppdrag att göra samtliga av Göteborgs Stads nämndhandlingar, undantaget sekretesshandlingar, presidiehandlingar samt interna arbetsmaterial, tillgängliga i appen Netpublicator när handlingarna är färdigställda enligt nämnden, för politiska sekreterare, kommunalråd i kommunstyrelsen samt gruppledare i kommunfullmäktige i Göteborgs Stad.	2021-11-25 2021-12-31	Detta har skrivits in i rutin och genomförs.
▶ Pågående	Stadens nämnder och styrelser får i uppdrag att under 2022 genomföra förbättringar på de områden som brister i linje med svaren i enkäten gällande bland annat cykelparkeringsmöjligheter för anställda.	2021-12-09 2022-12-31	Arbete pågår. Förvaltningen inventerar cykelparkeringarna på skolorna.
▶ Pågående	Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd samt socialnämnd Sydväst, får i uppdrag att ta fram verksamhetsspecifika anvisningar som konkretiserar tillämpning av Göteborgs Stads policy för måltider.	2021-12-09 2021-12-31	Arbetet pågår och förväntas presenteras i grundskolenämnden i november månad.

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost och socialnämnd Sydväst uppdras att sprida information och utbildningsinsatser riktade till medarbetare i förskola, skola och socialtjänst för att motverka kvinnlig könsstymning. I insatserna skall information ges om regionens Vulvamottagning.	2022-01-27 2023-01-27	En informationsinsats riktad mot skolor gällande barn som lever med hedersrelaterade normer har genomförts inför sommarlovet med syfte att medarbetare i organisationen ska vara extra uppmärksamma inför sommarlovet.
▶ Pågående	Göteborgs Stads Parkering AB och andra berörda nämnder får i uppdrag att avskaffa p-avgifter på personalparkeringar i ytterområden där det finns andra parkeringsplatser (ofta på/längs gata) i området eller motsvarande lägen som är avgiftsfria, vilket undviker risk för förmånsbeskattning.	2022-02-24 2023-02-24	Arbetet pågår. En arbetsgrupp tillsammans med Göteborgs Stads Parkering AB är inrättad.
▬ Ej påbörjad	Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att se över sin kapacitet att hantera kontanter i händelse av kris.	2022-03-24 2023-03-24	
▬ Ej påbörjad	Göteborgs Stads samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att tillse att alla anställda informeras om grundlagens meddelarfrihet, meddelarskydd och i förekommande fall lagstadgade skyldigheter att rapportera om missförhållanden.	2022-05-19 2023-05-19	

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
 Ej påbörjad	Göteborgs Stads samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att informera om att i Göteborgs Stad förväntar vi oss ett öppet och transparent informationsflöde om verksamheten och där alla anställda välkomnas att vid identifierade brister kontakta politiker.	2022-05-19 2023-05-19	
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att införskaffa läromedel. För detta ändamål tilldelas nämnden 25 mnkr.	2022-05-19 2023-05-19	Arbetet är påbörjat.
 Pågående	Grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa särskilt stöd, tidiga insatser och en stärkt elevhälsa. För detta ändamål tilldelas nämnden 50 mnkr.	2022-05-19 2023-05-19	Arbetet är påbörjat.
 Avslutad	Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att öka arbetet med kompetensutveckling för personal för att stärka lärarnas ledarskap i klassrummet vilket främjar trygghet och studiero. För detta ändamål avsätts 10 mnkr för grundskolenämnden och 10 mnkr för utbildningsnämnden.	2022-05-19 2023-05-19	Grundskoleförvaltningens Lärarakademi tar bl a fram ett stödmaterial för att stärka kompetensen gällande arbetet med svåra frågor i klassrummet, workshops och en digital föreläsningsserie som erbjuds tillsammans med Center för skolutveckling.

5.2 Uppdrag från grundskolenämnden

I detta avsnitt återkopplar förvaltningen på ett antal uppdrag som nämnden riktat till förvaltningen. Förvaltningen föreslår att ett flertal av uppdragen kan förklaras fullgjorda.

Ledningssystem för insatser enligt LSS

Grundskolenämnden ger förvaltningen i uppdrag att, för insatser enligt LSS, ta fram ett ledningssystem i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9). Uppdraget ska redovisas senast i samband med delårsrapport i augusti 2022. (2022-02-08 § 29)

Grundskoleförvaltningen har under våren 2022 tagit fram ett ledningssystem för grundskolenämndens verksamheter i Grundskoleförvaltningen, Göteborgs Stad, som rör korttidstillsyn för barn över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov (9 § p 6 Lag [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS) och utgår från *Föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete* (SOSFS 2011:9) samt från relevanta lagstiftningar och författningar inom området.

Ledningssystemet gäller tillsvidare för alla medarbetare som arbetar med korttidstillsyn för skolor över 12 år enligt LSS, deras chefer samt övriga berörda på grundskoleförvaltningen.

Arbete med implementering av ledningssystemet pågår och utbildningar för berörda är planerade att starta i början av hösten 2022. "Ledningssystem för grundskolenämndens verksamhet som rör korttidstillsyn enligt LSS" är bilagd denna rapport.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Införande av lovskola på lågstadiet

Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att under sommaren 2022 införa lovskola för lågstadielever på några grundskolor där en hög andel elever inte når kunskapskraven i svenska och matematik i åk 1-3. Finansieringen av lovskolan tas genom ianspråktagande av resurser från budgetposten Centrala avsättningar.

Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att efter genomförd lovskola sommaren 2022 genomföra en utvärdering och presentera denna för Grundskolenämnden senast i oktober 2022. (2022-03-22 §81)

I alla utbildningsområden i Göteborgs Stad erbjöds frivillig sommarskola för elever i åk 1-3 under sommaren 2022. I utbildningsområde nordost, där flera av skolorna har en hög andel elever som inte når kunskapskraven i svenska och matematik, har det funnits en samordnad organisation för frivillig lovskola för målgruppen under vecka 26-31. Föregående läsår genomförde Hammarkulleskolan frivillig lovskola för sina elever i åk 1-3 och sommaren 2022 utökades organisationen till att erbjuda elever från alla skolor i nordost samma möjlighet. Totalt anmälde sig 179 elever i nordost och 130 elever deltog sedan under sommaren. Nedan sammanfattas utvärderingen efter genomförd lovskola.

Målet med insatsen har varit att öka läskunnigheten hos eleverna då fokus har varit att eleverna ska lära sig att läsa, få läsflyt och förstå vad de läser. Under Hammarkulleskolans frivilliga lovskola under sommaren 2022 kunde skolan se att läskunnigheten förbättrades hos de deltagande eleverna. Lovskolan blir då en viktig del av skolans kompensatoriska uppdrag där elever både får extra undervisning och får möjlighet att möta svenska språket även på sommaren. Parallellt med den frivilliga lovskolan har elever i åk 3 i nordost erbjudits simskola på för att träna sina simkunskaper. Bakgrunden är att bristande simkunnighet ofta är det kunskapskrav som bidragit till att elever inte får godkänt betyg i idrott i åk 6. Totalt deltog 102 elever under sommaren 2022.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Blåsinstrument i kulturskolan

Grundskoledirektören får i uppdrag att redogöra för hur kulturskolan arbetar för att locka fler elever att spela blåsinstrument. (2022-03-22 § 82)

Kulturskolans arbete utgår först och främst från barnkonventionens grundprinciper och alla barns och ungas rätt till kultur. Prioriterade mål i den nationella strategin för de statliga insatserna samt i den regionala kulturstrategin är att erbjuda barn och unga en verksamhet av hög kvalitet med ett brett utbud av uttryck och möjlighet till fördjupning. I Göteborg har Kulturskolan uppdraget att erbjuda en likvärdig verksamhet som är tillgänglig för alla barn och unga och ett prioriterat mål är att nå barn och unga som idag inte nås av Kulturskolans verksamhet. Detta genom att utveckla andra former för deltagande än traditionellt terminsdeltagande. Verksamhet ska förläggas på barn och ungas fria tid, på lov och helger för att bidra till en meningsfull fritid för barn och unga.

Kulturskolan erbjuder kontinuerlig undervisning på alla nivåer i alla blåsinstrument, från förberedande kurser till fördjupningskurser. Den största andelen deltagare spelar trumpet och därefter kommer saxofon och tvärflöjt. Kulturskolan hade våren 2022 totalt 800 deltagare som spelade blåsinstrument. För att locka fler deltagare att spela blåsinstrument erbjuder Kulturskolan kortkurser och prova-på-aktiviteter exempelvis på skolor i direkt anslutning till skoldagen. I samarbete med Konserthuset har riktade insatser genomförts för att erbjuda deltagare i utvalda blåsinstrument möjlighet till fördjupning. Läsåret 2021-22 riktades fokus på klarinett och under det kommande läsåret riktas fokus på grovbrass.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Stöd till lärare i samband med klimatundervisning samt lärande för hållbar utveckling

Grundskoleförvaltningen uppdras återkomma till grundskolenämnden med en lägesrapport av hur förvaltningen arbetar med de åtta strategierna i Riktlinje för lärande om hållbar utveckling och ett systematiskt miljöarbete inom grundskolan. (2022-03-22 § 83)

Grundskoleförvaltningen har under våren arbetat med strategi 2. *Implementera Göteborgs Stads gemensamma miljöledningssystem* och därmed tagit fram ett ledningssystem kring förvaltningens systematiska miljö- och klimatarbete som inom kort fastställs inom förvaltningen. I och med miljöledningssystemet integreras det systematiska miljö- och klimatarbetet i förvaltningens ordinarie planering- och uppföljningsarbete. *Grundskoleförvaltningens miljöledningssystem* utgår från *Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning*. Anvisningen innehåller bestämmelser om systematisk miljöledning och gäller för stadens nämnder och bolagsstyrelser.

I samband med framtagandet av miljöledningssystemet har ett arbete påbörjats med att inom förvaltningen tydliggöra organisering och ansvarsfördelning av förvaltningens miljö- och klimatarbete. Detta har bäring på och utgör förutsättningar för att förvaltningen ska kunna realisera strategierna 1, 3 och 5 som handlar om att *Stärka organisationen när det gäller miljö- och hållbarhetsfrågor och integrera lärande för hållbar utveckling i det systematiska kvalitetsarbetet, samordna stöd till skolorna när det gäller lärande för hållbar utveckling och miljöarbete utifrån skolornas behov och stärka kompetensutvecklingen inom*

lärande för hållbar utveckling och miljöfrågor i hela styr- och stödkedjan utifrån behov.

Inom strategi 4 *Utveckla och förstärk samverkan med andra aktörer som påverkar skolornas miljö- och hållbarhetsarbete*, pågår *Globala målen i skolan* i samverkan med Universeum. I samverkan med lokalförvaltningen pågår solpanelsprojekt *SOLVIS*. Här finns tankar om att ta fram läromedel och stödmaterial som kan användas i undervisningen. Ett arbete med framtagning av konceptet modellodling för att omhänderta arbetssätten i pedagogiska odlingar och lärande hållbara måltider är också i gång. Detta görs i samverkan mellan grundskoleförvaltningen, fastighetskontoret samt Västra Götalandsregionen. Ett arbete har även påbörjats med att forma ett innehåll om *Lärande för hållbar utveckling* som ska finnas på Lärarakademiens digitala site. Därtill ska stödmaterial tas fram och samverkanspartners knyts till arbetet.

För strategi 6 *Arbeta för att skapa skolor och lärmiljöer som stimulerar och blir arenor för lärande för hållbar utveckling* har grundskoleförvaltningen under våren påbörjat ett arbete med att ta fram ett funktionsprogram. Syftet med funktionsprogrammet är att öka likvärdigheten på nybyggda skolor och skapa en standardisering för lärmiljöer.

Inom strategi 7 *Synliggör och förstärk miljö- och hållbarhetskrav och estetiska krav i de strategiska dokument som styr lokalförsörjning och skolors utformning* har grundskoleförvaltningen lämnat in synpunkter på de tekniska anvisningarna för byggnation till lokalförvaltningen. Förvaltningen deltar även på möten med lokalförvaltningen kring det fortsatta arbetet med tekniska anvisningar för byggnation.

För strategi 8 *Stärk förutsättningar för skolor att organisera för barnens och personalens delaktighet, inflytande och behovsanalys inför fysiska och andra förändringar på skolorna* har Grundskoleförvaltningen arbetat fram en plan hur förvaltningen skall arbeta med elevers delaktighet vid ny- och större ombyggnationer. En referensgrupp har startat med rektorer och projektledare från lokalförvaltningen för att implementera arbetet. Nästa steg är att fortbilda projektledare på lokalförvaltningen i arbetet.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Yrkande angående evakuering av Åkeredsskolans elever under byggnation av ny skola, 2022-03-22.

Grundskolenämnden ger förvaltningen i uppdrag att i samverkan med lokalförvaltningen omgående återkomma med förslag om placering av evakueringslokaler inom Åkeredsskolans primärområde med närhet till nuvarande skolfastighet.

Grundskoleförvaltningen rapporterade till nämnden den 26 april 2022, diarienummer N609-0550/18, och fick då i ärendet ett nytt uppdrag av nämnden.

Förvaltningen bedömer att det ursprungliga uppdraget kan förklaras fullgjort.

Yrkande om att bygga bort bristen på skolplatser

Grundskolenämnden ger förvaltningsdirektören i uppdrag att skyndsamt ta fram en plan för upprättande av tillfälliga skollokaler vid grundskolor med kapacitetsbrist,

samt ta höjd för skolplatser till nyanlända från Ukraina. Uppdraget ska inkludera en kostnadsberäkning samt återrapporteras till nämnden senast vid sammanträdet i juni. (2022-03-22 § 84)

Avseende nyanlända elever från Ukraina har uppdraget återrapporterats genom muntliga föredragningar i april, maj och juni 2022. Plan för upprättande av tillfälliga skollokaler delredovisades på sammanträdet i juni.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Yrkande avseende rapport om unga hbtqi-personers villkor i skolan

Grundskolenämnden ger grundskoleförvaltningen i uppdrag att återkomma med en redogörelse för hur förvaltningen planerar att omhänderta resultat och rekommendationer från Rapport om unga hbtqi-personers villkor i skolan - Det är ingen temadag att vara hbtq – det är man året om (2022-04-26 § 122)

Grundskoleförvaltningen kommer på olika sätt förstärka arbetet med att återkommande erbjuda kompetenshöjande insatser gällande HBTQI samt hur man kan integrera ett normmedvetet perspektiv i den egna verksamheten. En grundutbildning kommer att arbetas fram i samverkan med West Pride i Göteborg. Utbildningen kommer vara en webbutbildning tillgänglig på Lärarakademiens site med grundläggande kunskap kring HBTQI, hur HBTQI kan integreras i undervisningen samt hur skolan kan arbeta med ett inkluderande förhållningssätt. Grundskoleförvaltningen har ett etablerat samarbete med West Pride som innebär att ett antal skolor per år får möjlighet att delta på fortbildning och elevlektioner under deras ledning. Detta utökas under hösten så att fler skolor får möjlighet till direkt stöd. Utöver detta har förvaltningen en stödsida för skolor med kunskapshöjande material och material för att utveckla undervisningen kring HBTQI.

Skolbibliotekscentralen erbjuder skolor stöd i att ta fram temalådor och klassuppsättningar som möjliggör för skolor att integrera ett normmedvetet perspektiv i undervisningen med koppling till HBTQI. Skolor erbjuds även korta undervisningsfilmer genom den digitala lärresursen BINOGI kring HBTQI. Dessa filmer finns på 10 olika språk.

Grundskoleförvaltningen har tagit initiativ till ett samarbete med lokalförvaltningen och fastighetsförvaltningen för att se över åtgärder kopplat till att alla elever ska ges möjlighet att byta om och duscha i samband med undervisning i hälsa och idrott. Även elever kommer att involveras i dessa diskussioner. En dialog mellan förvaltningen och Resursteam heder kommer genomföras, för att se hur samverkan kan utvecklas, i syfte att nå fler hbtqi-elever som lever i hederskontext.

Varje höst genomförs en fortbildning kring skolans planer mot diskriminering och kränkande behandling riktad till rektorer, kuratorer och nyckelpersoner på skolorna. Här kommer diskrimineringsgrunderna särskilt lyftas för att synliggöra hur ett främjande och åtgärdande arbete kan bli en del av skolornas systematiska kvalitetsarbete. Grundskoleförvaltningen lanserar under hösten en trygghetsenkät som skolorna kan använda sig av för att kartlägga elevers utsatthet, bland annat kopplat till HBTQI. Denna ska tjäna som stöd för skolorna att få syn på hur det ser ut på den enskilda skolan, som grund för åtgärder.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Kompetensutveckling för att stärka lärarnas ledarskap i klassrummet som en del av kompletteringsbudgeten 2022

Förvaltningen får i uppdrag att på nästa nämnd återkomma med en redovisning av hur de extra resurserna på 10 mnkr avseende "Kompetensutveckling för att stärka lärarnas ledarskap i klassrummet" kommer användas på våra grundskolor. Det ska tydligt framgå vilka extra insatser grundskolorna avser göra 2022 med de tillförda medlen. (2022-06-21 § 169)

För att kunna vara en god ledare i klassrummet behöver en lärare en mängd kompetenser. Dels behöver läraren behärska relationer och gruppdynamik, dels behöver läraren kunna hantera de situationer och frågor som uppstår och givetvis krävs goda kunskaper i det ämne som undervisas. Därför har grundskoleförvaltningens lärarakademin angripit uppdraget med att möjliggöra kompetensutveckling för att stärka lärarnas ledarskap ur fler olika perspektiv. Lärarakademin har exempelvis utvecklat ett stödmaterial för att stärka lärares kompetens i att arbeta med svåra frågor i klassrummet. Materialet är framtaget utifrån den nya läroplanens första kapitel *Skolans värdegrund och uppdrag*. Ett annat exempel är framtagna workshops innehållande praktiska övningar på gruppnivå och med syfte att stärka lärarens roll som ledare i klassrummet.

Ytterligare har Lärarakademin tillsammans med Center för skolutveckling tagit fram en digital föreläsningsserie gällande ledarskap i klassrummet, med fokus på lärares undervisning, relationer, tydlighet och struktur för ökat lärande för eleverna.

Vidare planeras i samarbete med Universeum kompetensutveckling riktat till matematik- och NO-lärare på högstadiet. Detta för att lärarna bättre ska få en djupare förståelse för förändringarna i den nya läroplanen, när det gäller hållbar utveckling och det naturvetenskapliga övergripande perspektivet.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Tilläggsuppdrag givna i samband med beslut om budget 2022

1. Hur nämnden säkerställer att arbete för att främja och förebygga demokrati och motverka odemokratiska uttryck bedrivs på alla skolor (2021-12-07 § 312)

Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet – Lgr22 anger i det inledande kapitlet att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Att främja och förebygga demokrati är således något som pågår inom ramen för den dagliga undervisningen.

Olika specifika insatser görs också i arbetet med att främja demokrati och motverka odemokratiska uttryck. Med stöd av Göteborgsregionen håller lärarhandledning för att motverka rasism i skolan på att tas fram. Materialets syfte är att stötta skolors arbete mot rasism, genom att bidra till det systematiska likabehandlingsarbetet. Implementering av lärarhandledningen till skolorna är planerad till hösten. Detta arbete har sitt ursprung i stadsledningskontorets tidigare arbete med att ta fram *Handbok mot rasism*.

Under samma himmel är en interreligiös kurs som hålls för högstadiel elever för att skapa goda relationer i skolan. Syftet är att utifrån FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, arbeta långsiktigt mot alla former av förtryck, för ökad

förståelse människor emellan och ett bättre klimat på skolorna.

Grundskoleförvaltningen lanserar i höst ett stödande material riktat till pedagoger och annan personal på skolorna, som syftar till att vara en hjälp vid värdegrundskonflikter och svåra frågor i klassrummet. Materialet beskriver dels hur man kan använda sig av ”ickedömande samtal” i den akuta situationen och dels hur undervisning i mänskliga rättigheter kan användas för att förebygga konflikter av denna karaktär.

Arbete för att öka valdeltagande till Ungdomsfullmäktige pågår i samarbete med andra förvaltningar i staden. Grundskoleförvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram ett digitalt klassrumsbesök som kommer komplettera det stödmaterial som redan finns för skolor och kontaktpersoner. Detta material kommer att återfinnas på Lärarakademiens site.

Som en del av Jubileumssatsningen ”Demokratisatsning med ungt inflytande” och med stöd av Levande historia Göteborg genomfördes åtta elevråd från olika högstadieskolor i Göteborg under hösten 2021 en utbildning kring medskapande metoder och elevdemokrati. Under hösten 2022 genomförs en ny omgång av utbildningen för ytterligare åtta elevråd, också då inom ramen för Jubileumssatsningen. Förvaltningen ser också på möjligheterna att i slutet av 2022 bjuda in elevråd till en större konferens för ytterligare kunskap och erfarenhetsutbyte. Därtill pågår Toleransprojektet på fem skolor. Toleransprojektet syftar till att främja demokrati samt motverka främlingsfientlighet, rasism och våldsbejakande extremism med fokus på antisemitism bland elever.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

2. Hur en översyn ska ske kring hur kommunens grundskolor presenteras på nätet och sociala medier(2021-12-07 § 312)

Grundskoleförvaltningen gör årligen, inom ramen för det så kallade underhållsåret, en översyn av skolornas hemsidor på Goteborgs.se. Kontinuerliga uppdateringar sker vid behov som påtalas av skolledningen, eller där kommunikatörerna upptäcker förbättringsområden. Hemsidorna har få besökare vilka nästan uteslutande söker kontaktuppgifter till rektor, elevhälsovård och liknande. Förvaltningen ser inte heller att elever och vårdnadshavare söker annan information om skolorna via sökmotorer eller liknande.

En ökad särprofilering av skolorna på nätet skulle innebära en väsentlig ambitionsökning och vilket skulle kräva resursförstärkning. Detsamma gäller sociala medier där lagstiftning om användning av personuppgifter skapar stora problem vad gäller användandet av dem för kommunikation om enskilda skolor. Grundskoleförvaltningen och Göteborgs Stad har ett antal kanaler där vi samlat kommuniserar enkelt, effektivt och efterfrågat

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Redovisning av tolkkostnader 2021

- 1. Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att redovisa skolenheternas kostnad för tolktjänst samt hur stor del av den totala budgeten som detta utgör.*
- 2. Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att utreda möjligheten att centralt avsätta pengar för tolktjänst, som skolor ansöker om utefter behov. (2022-06-21 §*

178)

Under 2021 köpte förvaltningen in tolktjänster för totalt 6 mnkr. 3,9 mnkr av tolktjänsterna köptes in av skolorna i utbildningsområdena, resterande 2,1 mnkr var tolktjänster inköpta av Mottagningsenheten och elevhälsan. Tolkkostnader utgör 0,1 procent av skolornas totala budgetram i utbildningsområdena Centrum, Sydväst och Hisingen och 0,2 procent i Nordost.

Eftersom tolkkostnaderna utgör liten del av skolornas totala kostnader bedömer förvaltningen att det inte är motiverat att avsätta budget centralt för detta ändamål. Med den resursfördelningsmodell som nämnden har beslutat om styrs pengar efter socioekonomi och därför får skolor med störst behov av tolktjänster kompensation i elevpengen. Kannebäcksskolan döv/hörsel köpte 2021 in tolktjänster för närmare 0,5 mnkr men har en anslagsfinansierad budget och hänsyn har därmed tagits till enhetens kostnader för tolktjänster.

Förvaltningen bedömer att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Uppdrag till förvaltningen om att utreda eventuell förekomst av tystnadskultur, otillbörlig påverkan och hot mot personal i Göteborgs stads grundskolor

Den 21 september 2021 gav nämnden förvaltningen ett antal uppdrag kopplat till yrkande om att utreda eventuell förekomst av tystnadskultur. (2021-09-21 § 220) Här redovisas status för arbetet med de olika deluppdragen. Slutredovisning av uppdraget följer den senare delen av 2022.

Yrkanden	Uppföljning augusti 2022
2021-09-21 § 220 1. En extern utredare ges uppdraget att dels kartlägga eventuell förekomst av tystnadskultur, försök till otillbörlig påverkan och explicita och implicita hot motpersonal i Göteborgs stads grundskolor, dels föreslå åtgärder för att hantera eventuella missförhållanden. 2. Utredningen genomförs med ett exklusivt fokus på grundskolan och ska ses som en uppföljning till den utredning om tystnadskultur som Kommunstyrelsen beställde och som redovisats i rapporten "Finns det en tystnadskultur i Göteborgs Stad?" I utredningen ska tydligt framgå vilka metoder som använts, antalet intervjuer som genomförts och hur representativiteten på slutsatserna säkerställts. 3. Utredningen redovisas för nämnden inom 6 månader.	Upphandling av extern utredare är genomförd och utredningen påbörjad. Utredningen ska vara klar senast 30 nov 2022.
4. Direktören får i uppdrag att erbjuda enskilda huvudmän med skolor i Göteborgs Stad möjlighet att ingå i utredning kring tystnadskultur, otillbörlig påverkan och hot mot personal.	Denna dimension finns inte med i den upphandling som pågår. Förvaltningen bedömer att det inte är förenligt med hemkommunens ansvar enligt skollagen eller nämndens reglemente.

Yrkanden	Uppföljning augusti 2022
5. Utredningen av tystnadskultur, otillbörlig påverkan och hot mot personal i Göteborgs grundskolor ska ske i samråd med grundskolans fackliga parter.	Arbetet kommer att ske i nära dialog med de fackliga organisationerna.
6. Direktören får i uppdrag att återkomma till nämnden med en lägesrapport om de utbildningsinsatser kring släktbaserade kriminella nätverk, organiserad brottslighet och klanstrukturer som socialnämnd Centrum har i uppdrag att ta fram och genomföra för utvalda och relevanta personalgrupper.	Under våren 2022 pågår pilotutbildningar om organiserad brottslighet för utvalda personalgrupper i staden. Bland annat genomförs gemensamma utbildningsinsatser för personal inom Bostadsbolaget, grundskoleförvaltningen och socialförvaltning Nordost.
7. Direktören får i uppdrag att återkomma till nämnden med en lägesrapport av de insatser för att stärka vårdnadshavares kunskaper om organiserad brottslighet som socialnämnderna har i uppdrag att genomföra i samverkan med grundskolan och Polismyndigheten.	Dessa delar ska införlivas i det ordinarie utbud av föräldrastöd som socialnämnderna erbjuder. Samarbete och utveckling av föräldrastödet sker mellan berörda förvaltningar i de strategiska samverkansgrupperna i varje stadsområde.
8. Uppdraget om att utföra en extern utredning om tystnadskultur, otillåten påverkan och hot mot personal synkroniseras med kommuncentrala uppdrag inom samma område som grundskoleförvaltningen involveras i.	Samordning sker i möjligaste mån. Parallellt med grundskoleförvaltningens utredning har grundskolenämnden ombetts yttra sig över den stadengemensamma handlingsplanen mot tystnadskultur.
9. Den externa utredningen genomförs i enlighet med vetenskapliga metoder.	Att vetenskapliga metoder används har ställts upp som ett krav i upphandling av utredningen.
10. Att insatser för att stärka ett tillitsbaserat ledarskap och förebygga en intern tystnadskultur genomförs i både nämnd och förvaltning.	Förvaltningen inväntar utredningens resultat innan konkreta åtgärder vidtas.